

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Запорізький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практичних, семінарських занять з
дисципліни

“Податкова система”

для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»
та 6.030508 «Фінанси і кредит» денної та заочної форми
навчання

2013

Методичні рекомендації до проведення практичних, семінарських занять з дисципліни "Податкова система" для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» та 6.030508 «Фінанси і кредит» денної та заочної форми навчання /Укл.: Помулева В.М - Запоріжжя: ЗНТУ, - 2013. - 66 с.

Містить завдання для практичних занять та методичні вказівки до їх проведення з дисципліни „Податкова система" з урахуванням сучасних вимог щодо програми даного курсу.

Укладач: В.М. Помулева ст.викладач кафедри «Облік і аудит»

Рецензент д.держ.упр., професор,. зав.каф. “Облік і аудит”
Левченко Н.М.

Відповідальний за випуск: д.держ.упр., професор,. зав.каф.
“Облік і аудит” Левченко Н.М.

Затверджено
на засіданні кафедри «Облік і
аудит»

Протокол № 5 від «5» березня
2013р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСУ	
ТЕМАТИКА І ПЛАНИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
План семінарських і практичних занять	9
Тематика семінарських і практичних занять	9
Тема 1. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ПОДАТКІВ. ПОДАТКОВА СИСТЕМА ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА	9
Питання для обговорення	9
Навчальні завдання	10
Тема 2. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ	13
Питання для обговорення	13
Навчальні завдання	14
Тема 3. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ І НАДХОДЖЕНЬ ПОДАТКІВ ДО БЮДЖЕТУ	19
Питання для обговорення	19
Навчальні завдання	20
Тема 4. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК ТА МИТО	22
Питання для обговорення	22
Навчальні завдання	22
Тема 5. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	27
Питання для обговорення	27
Навчальні завдання	27
Тема 6. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ	42
Питання для обговорення	42
Навчальні завдання	43
Тема 7. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	50
Питання для обговорення	50
Навчальні завдання	50
Рекомендована література	58

ВСТУП

В умовах перебудови економіки України, створення нових соціальних та економічних відносин у суспільстві, розбудови нашої держави як незалежної та самостійної, важлива роль відводиться податковій системі.

Одним з першочергових завдань ринкової реформи в Україні є створення ефективної податкової системи, яка б забезпечувала розвиток народногосподарського комплексу країни, відповідним чином регулювала б економічні відносини.

Ефективність податкової системи визначається тим, наскільки цілеспрямовано вона вирішує комплекс завдань, пов'язаних з керованістю економіки, як системи, розвитком виробництва, підвищенням життєвого рівня населення.

Податкова система повинна успішно вирішувати фінансово-розподільче завдання. Шляхом оптимального розподілу доходів суб'єктів підприємництва та громадян забезпечується дохідна частина бюджету, достатня для фінансування соціальних процесів та розвитку в цілому України та регіонів, зокрема.

Система оподаткування має бути побудована таким чином, щоб сприяти розвитку виробничої діяльності, посиленню таких стимулів, які б забезпечили «прорив» на пріоритетних напрямках економічного та соціального розвитку країни.

Податкова система є найвагомішим та ефективним інструментом регулювання фінансових відносин у державі.

Характерним і дестабілізуючим фактором для України сьогодні є значна кількість податків, безсистемне надання пільг, значний податковий тягар, часті зміни податкового законодавства тощо.

Підготовка майбутніх фахівців, які будуть працювати в державній податковій службі України, державних установах, на підприємствах, неможлива без теоретичних та практичних знань у галузі оподаткування.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни “Податкова система” є вивчення фінансових відносин, пов’язаних з примусовим відчуженням і перерозподілом частини вартості національного продукту з метою формування загальнодержавного фонду грошових ресурсів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Податкова система” є засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, набуття практичних навичок обчислення розмірів платежів до бюджету, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної податкової служби.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність фінансових відносин, які виникають у процесі розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту від юридичних та фізичних осіб до загальнодержавних централізованих фондів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні та організаційні основи податкової системи та податкової політики, роль податкової складової в бюджетних надходженнях;
- основні принципи роботи з законодавчими актами, діючими інструктивними матеріалами та нормативами;
- методику розрахунків, порядок сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами;
- альтернативні системи оподаткування;
- основи діяльності державної податкової служби;

вміти:

- застосувати методику обчислення і сплати податків;
- складати податкову звітність;
- працювати із законодавчим та інструктивним матеріалом, правильно його трактувати, розуміти та використовувати.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСУ

Тема 1. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ПОДАТКІВ. ПОДАТКОВА СИСТЕМА ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Поняття податків. Податки як інструмент регулювання економіки та основа доходів держави. Податки та неподаткові платежі. Ознаки податків. Функції податків. Елементи податків: платники, об'єкт оподаткування, ставка податку, база оподаткування, податковий період, порядок нарахування, подання звітності та сплати.

Класифікація податків. Загальнодержавні та місцеві податки. Порядок встановлення та сплати загальнодержавних та місцевих податків і зборів. Прямі та непрямі податки. Переваги і недоліки прямих та непрямих податків.

Податкове законодавство та сфера дії Податкового кодексу.

Поняття податкової системи. Етапи формування податкової системи України та їх характеристика. Принципи оподаткування. Податкова система України. Види податків і зборів, що стягуються на території України. Основні недоліки податкової системи України. Цілі та принципи формування податкової політики. Основні типи податкової політики: дискреційна, недискреційна податкова політика. Регресивна, пропорційна і прогресивна системи оподаткування.

Усунення подвійного оподаткування. Перекладання податків та ухилення від їх сплати.

Тема 2. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

Контролюючі органи та органи стягнення. Система органів державної податкової служби. Права органів державної податкової служби. Обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів. Податкова міліція.

Проведення податкового контролю. Види перевірок.

Типові способи ухилення від сплати податків.

Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства. Порядок нарахування штрафних санкцій за порушення податкового законодавства.

Порядок оскарження дій податкових органів.

Тема 3. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ І НАДХОДЖЕНЬ ПОДАТКІВ ДО БЮДЖЕТУ

Організація податкової роботи, її основні елементи. Поняття платників податків та організація повноти їх обліку.

Облік платників податків – юридичних осіб. Облік фізичних осіб - платників податків. Облік платників податку на додану вартість.

Права та обов'язки платників податків.

Облік нарахування і надходження податків до бюджету. Особові рахунки платників: порядок відкриття, підстави для записів про нарахування податків та про суми фактичних надходжень, порядок визначення та звірки сальдо розрахунків.

Тема 4. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК ТА МИТО

Сутність акцизного податку. Платники акцизного податку та об'єкти оподаткування. Порядок нарахування акцизного податку. Особливості нарахування та сплати акцизного податку при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Перелік підакцизних товарів і ставки акцизного податку.

Акцизні марки: порядок їх отримання та використання вітчизняними виробниками та імпортерами.

Пільги щодо акцизного податку. Порядок та терміни сплати податку. Порядок складання розрахунку акцизного податку.

Митне регулювання. Види мита. Види митних режимів. Документи, необхідні для здійснення митного контролю.

Платники та об'єкт оподаткування митом. Перелік товарів, які оподатковуються митом, і ставки мита.

Порядок обчислення, сплати та перерахування мита до бюджету. Пільги щодо сплати мита.

Тема 5. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

ПДВ: сутність, призначення, ставки. Платники ПДВ як суб'єкти оподаткування. Порядок реєстрації та анулювання платників ПДВ. Об'єкт оподаткування і податкова база. Пільги при справлянні ПДВ. Первинний облік податку і податкова документація з ПДВ. Розрахунок суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету. Розрахунок суми ПДВ, що

підлягає відшкодуванню із бюджету. Умови та порядок автоматичного відшкодування ПДВ із бюджету. Податкова звітність з податку на додану вартість, терміни її подання, строки сплати ПДВ.

Тема 6. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Платники і ставки податку. Об'єкт оподаткування. Поняття та склад доходів підприємства. Поняття та склад витрат. Витрати подвійного призначення.

Механізм нарахування податкової амортизації та особливості віднесення витрат на поліпшення основних засобів до витрат звітного періоду.

Особливості оподаткування операцій особливого виду (з цінними паперами, з іноземною валютою, з пов'язаними особами, дивідендів). Особливості оподаткування нерезидентів.

Порядок нарахування податку на прибуток. Пільги з податку на прибуток.

Податкова декларація з податку на прибуток, терміни її здачі та строки сплати податку.

Тема 7. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Перелік платників податку. Об'єкт оподаткування. Доходи, що не включаються до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.

Податкові соціальні пільги та податкова знижка. Платники податку, які мають право на отримання податкової соціальної пільги. Умови отримання та термін дії податкової соціальної пільги за категоріями платників.

Податкові агенти. Механізм та особливості нарахування ПДФО. Ставки податку.

Особи, відповідальні за нарахування, утримання та перерахування податку до бюджету.

Особливості оподаткування окремих видів доходу (заробітної плати, від надання нерухомого майна в оренду, дивідендів, вигащів та призів, благодійної допомоги, доходів нерезидентів, від продажу рухомого та нерухомого майна, від дарування та спадщини).

Оподаткування доходів самозайнятих осіб та незалежної професійної діяльності.

Порядок сплати податку і подання звітності.

3. ТЕМАТИКА І ПЛАНИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

3.1. План семінарських і практичних занять

1. Обговорення теоретичних питань
2. Доповідь і презентація рефератів
3. Перевірка тестів
4. Розв'язання задач

3.2. Тематика семінарських і практичних занять

Тема 1. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ПОДАТКІВ. ПОДАТКОВА СИСТЕМА ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Питання для обговорення

1. Поняття податку, його соціально-економічна сутність. Податкова система.
2. Функції податків.
3. Принципи оподаткування.
4. Характеристика елементів податку.
5. Класифікація податків. Переваги і недоліки прямих та непрямих податків.
6. Податкова політика, типи бюджетно-податкової політики.
7. Види систем оподаткування.
8. Податкове законодавство та сфера дії Податкового кодексу.
9. Порядок встановлення та сплати загальнодержавних та місцевих податків і зборів.
10. Повноваження Верховної Ради України, Верховної Ради АРК, сільських, селищних та міських рад щодо податків та зборів.
11. Усунення подвійного оподаткування. Перекладання податків та ухилення від їх сплати.

Навчальні завдання

Приклади розв'язування задач

Приклад 1.1

Необхідно визначити тип податкової системи шляхом розрахунку ефективної податкової ставки. Підтвердити висновок про тип податкової системи шляхом виявлення характеру перерозподілу доходів громадян після сплати податків.

До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 80 000 тис. грн, доходи групи платників з високими доходами становлять 260 000 тис. грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами становить 9000 тис. грн, групою платників з високими доходами — 21 000 тис. грн.

Розв'язання

1. Визначимо структуру доходів до сплати податків:

$$CH' = \frac{80000}{340000} \times 100\% = 23,53\% \quad \text{— для платників з низьким доходом;}$$

$$CB' = \frac{260000}{340000} \times 100\% = 76,47\% \quad \text{— для платників з високим доходом.}$$

2. Знайдемо ефективну податкову ставку:

$$CтН = \frac{9000}{80000} \times 100\% = 11,25\% \quad \text{— для платників з низьким доходом;}$$

$$CтВ = \frac{21000}{260000} \times 100\% = 8,08\% \quad \text{— для платників з високим доходом.}$$

3. Дохід після сплати податків дорівнює:

$$Д_n = 80000 - 9000 = 71000 \text{ (грн)} \quad \text{— для платників з низьким доходом;}$$

$$Д_v = 260000 - 21000 = 239000 \text{ (грн)} \quad \text{— для платників з високим доходом.}$$

4. Визначимо структуру доходів після сплати податків:

$$CH'' = \frac{71000}{310000} \times 100\% = 22,90\% \quad \text{— для платників з низьким доходом;}$$

$$CB'' = \frac{239000}{310000} \times 100\% = 77,10\% \quad \text{— для платників з високим доходом.}$$

Розрахунки записано в таблицю 1.1.

Таблиця 1.1 - Визначення типу податкової системи держави

Групи платників податку в залежності від доходу	Доходи платників, тис.грн	Структура доходу до сплати податків, %	Сума сплачених податків, тис.грн	Ефективна податкова ставка, %	Доход після сплати податків, тис.грн	Структура доходу після сплати податків, %
з низькими доходами	80000	23,53	9000	11,25	71000	22,90
з високими доходами	260000	76,47	21000	8,08	239000	77,10
Разом	340000	100,00	30000		310000	100

Висновок: у зв'язку з тим, що ефективна податкова ставка в платників з низькими доходами (11,25%) вище ефективної податкової ставки для платників з високими доходами (8,08%), податкова система є регресивною. Після сплати податків структура доходу розподілилася на користь платників з високими доходами.

Приклад 1.2

Необхідно визначити податкове навантаження на макрорівні.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) держави за рік становить 250 млрд грош. од., податкові надходження до зведеного бюджету становлять:

- прямі податки (ПП) 40 млрд грош. од.,
- непрямі податки (НП) 60 млрд грош. од.

Розв'язання

1. Визначимо розмір податкових надходжень до бюджету (ПБ):

$$ПБ = ПП + НП;$$

$$ПБ = 40 + 60 = 100 \text{ млрд грош. од.}$$

2. Визначимо податкове навантаження на макрорівні:

$$П = 100/250 \times 100\% = 40\%$$

Висновок: податкове навантаження в державі становить 40%.

Приклад 1.3

Необхідно визначити податкове навантаження на мікрорівні за різними методами.

Податкові виплати (ПВ) підприємства за звітний рік становлять:

- з податку на прибуток — 3,5 тис. грн;
- з податку на додану вартість — 0,9 тис. грн;
- з податків та зборів, що входять до витрат, — 2,1 тис. грн;
- з інших податків та зборів — 0,8 тис. грн. Балансовий прибуток

(БП) підприємства за звітний рік становить 18 тис. грн.

Обсяг продажів з ПДВ (Пр) становить 690 тис. грн.

Розв'язання

1. Визначимо суму податкових виплат підприємства за звітний рік:

$$\text{ПВ} = 3,5 + 0,9 + 2,1 + 0,8 = 7,3 \text{ тис. грн.}$$

2. Визначимо податкове навантаження:

- як частку податкових виплат у загальній сумі прибутку

$$7,3/18 \times 100\% = 41\%;$$

- як частку податкових виплат в обсязі продажів

$$7,3/690 \times 100\% = 1\%.$$

Висновок: податкове навантаження визначене як частка податкових виплат у загальній сумі балансового прибутку підприємства становить 41%, податкове навантаження визначене як частка податкових виплат в обсязі продажів підприємства становить 1%.

Задача 1

Необхідно визначити тип податкової системи шляхом розрахунку ефективної податкової ставки. Підтвердити висновок про тип податкової системи шляхом виявлення характеру перерозподілу доходів громадян після сплати податків.

Варіант 1

Доходи платників з високими доходами — 24 тис.грн., з низькими доходами — 60 тис.грн.; сума сплачених податків — відповідно 26,4 тис.грн. та 3,6 тис.грн.

Варіант 2

Доходи платників з високими доходами – 260 тис.грн., з низькими доходами – 80 тис.грн.; сума сплачених податків – відповідно 58,5 тис.грн. та 1,8 тис.грн.

Варіант 3

Доходи платників з високими доходами – 630 тис.грн., з низькими доходами – 150 тис.грн.; сума сплачених податків – відповідно 69,5 тис.грн. та 25,8 тис.грн.

Задача 2

Необхідно визначити податкове навантаження на макрорівні.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) держави за рік становить 368 млрд. грош. од., податкові надходження до зведеного бюджету становлять:

- прямі податки (ПП) 75 млрд. грош. од.;

- непрямі податки (НП) 68 млрд. грош. од. визначити тип податкової системи шляхом розрахунку ефективної податкової ставки. Підтвердити висновок про тип податкової системи шляхом виявлення характеру перерозподілу доходів громадян після сплати податків.

Задача 3

Необхідно визначити податкове навантаження на мікрорівні за різними методами. Пояснити різницю між отриманими результатами.

Податкові виплати (ПВ) підприємства за звітний рік становлять:

- з податку на прибуток — 2,5 тис. грн.;

- з податку на додану вартість — 1,9 тис. грн.;

- з податків та зборів, що входять до витрат – 3,1 тис. грн.;

- з інших податків та зборів – 1,0 тис. грн. Балансовий прибуток (БП) підприємства за звітний рік становить 55 тис. грн.

Обсяг продажів з ПДВ (Пр) становить 975 тис. грн.

Тема 2. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ**Питання для обговорення**

1. Контролюючі органи та органи стягнення. Система органів державної податкової служби та її функції. Права, обов'язки та

відповідальність органів державної податкової служби. Призначення та функції податкової міліції.

2. Загальні положення нарахування, сплати податків та надання податкової звітності.

3. Податковий контроль. Види перевірок. Обставини, що дають право на здійснення документальних позапланових перевірок.

4. Типові способи ухилення від сплати податків.

5. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства. Порядок нарахування штрафних санкцій за порушення податкового законодавства.

6. Порядок оскарження дій податкових органів.

Навчальні завдання

Приклади розв'язування задач

Приклад 2.1

Необхідно визначити суму штрафних (фінансових) санкцій за заниження податкового зобов'язання та суму пені за несвочасну сплату податку.

За результатами проведеної органом державної податкової служби документальної перевірки платника податків донараховано за податковим повідомленням-рішенням податкове зобов'язання з податку на прибуток на загальну суму 20 000 гривень. При цьому заниження податкового зобов'язання у вказаній сумі виявлено за 9 місяців 2010 року. Порушення виявлено вперше.

Податкове повідомлення-рішення про нарахування податкового зобов'язання з податку на прибуток платник податків отримав 01.02.2011 та зобов'язаний сплатити протягом 10 календарних днів, що настають за днем такого отримання.

Облікова ставка Національного банку України, яка діяла на день заниження (станом на 19.11.2010), дорівнювала 7,75 %.

Платник податків здійснює сплату платежу до бюджету 11.02.2011 у сумі 20 000 гривень.

Розв'язання

Відповідно до пункту 123.1 статті 123 ПКУ заниження суми податкового зобов'язання тягне за собою накладення штрафу в розмірі 25% суми визначеного податкового зобов'язання.

Отже, сума штрафу складе: $20\,000 \times 25\% = 5\,000$ грн.

Відповідно до підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 Кодексу у день настання строку погашення податкового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом (11.02.2011), у разі виявлення його заниження на суму такого заниження (20 000 грн.) та за весь період заниження (з 22.11.2010 по 10.02.2011 включно) нараховується пеня.

Пеня, визначена підпунктом 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 Кодексу, нараховується із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день заниження.

Розрахунок пені на суму заниження 20 000 грн. за період з 22.11.2010 по 10.02.2011 включно здійснюється таким чином.

Сума пені (завжди округлюється до другого знака після коми) розраховується за такою формулою:

$$\Sigma_{\text{пені}} = (\Sigma_{\text{заниження}} \times \text{УНБУ} : 100\% \times 1,2 / R) \times K_{\text{днів}}, \quad (2.1)$$

де $\Sigma_{\text{заниження}}$ - фактично занижена сума податкового зобов'язання;

$K_{\text{днів}}$ - кількість днів заниження;

УНБУ - облікова ставка Національного банку України, що діяла на день заниження податкового зобов'язання;

1,2 - коефіцієнт, що дозволяє розрахувати 120 % річних УНБУ;

R - кількість днів у календарному році.

У нашому прикладі сума пені складе:

$$\Sigma_{\text{пені}} = 20\,000 \times 7,75/100 \times 1,2/365 \times 81 = 412,77 \text{ грн.}$$

Висновок: платнику необхідно сплатити до бюджету суму податку – 20 000 грн., суму штрафу – 5 000 грн., та нараховану пеню 412,77 грн. Всього 25 412,77 грн.

Приклад 2.2

Чи понесе підприємство штрафні санкції, якщо так, розрахувати пеню за ненадходження валютних цінностей у встановлені законодавством терміни. Хто виносить рішення про притягнення до відповідальності за порушення валютного законодавства?

Підприємство за договором купівлі-продажу відвантажило нерезиденту продукцію на суму 200 тис. доларів США. Експортна вантажна митна декларація від 01.07.2012 року. За цим же контрактом

отримало валютну виручку 01.08.2012 року – на суму 180 тис. доларів, решту – 05.01.2012 року.

Розв'язання

Відповідно до статті 1 Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» виручка резидентів підлягає зарахуванню на їх валютні рахунки в уповноважених банках у строки виплати заборгованостей, зазначені в контрактах, але не пізніше 180 календарних днів з дати митного оформлення (виписки вивізної вантажної митної декларації) продукції, що експортується, а в разі експорту робіт (послуг), прав інтелектуальної власності - з моменту підписання акта або іншого документа, що засвідчує виконання робіт, надання послуг, експорт прав інтелектуальної власності.

Оскільки 180 тис. дол. США надійшли вчасно, а 20 тис. дол. – з порушенням терміну, то відповідно до ст. 4 цього ж Закону до бюджету стягується пеня за кожний день прострочення у розмірі 0,3 відсотка суми неoderжаної виручки (вартості недопоставленого товару) в іноземній валюті, перерахованої у грошову одиницю України за валютним курсом Національного банку України на день виникнення заборгованості. Загальний розмір нарахованої пені не може перевищувати суми неoderжаної виручки (вартості недопоставленого товару).

Період відліку розпочинається з наступного дня після відвантаження. 180 календарних днів закінчується 28.12.2012 р. Таким чином нарахування пені розпочинається з 29.12.2012 р. Кількість днів прострочення – 9 (28-31.12.2012 р. та 01-05.01.2013 р.).

Пеня в іноземній валюті дорівнюватиме 540 дол. США (20000 дол. $\times$ 0,3% $\times$ 9 днів). Курс НБУ на день виникнення заборгованості, тобто 181-й день (29.12.2012 р.) складав 799,3 грн. за 100 дол. Сума пені в національній валюті дорівнює 4316,22 грн. (540 $\times$ 7,993).

За ст. 2 цього ж закону, імпорتنі операції резидентів, які здійснюються на умовах відстрочення поставити також повинні завершитися у термін 180 календарних днів з моменту здійснення авансового платежу.

Висновок: сума пені в національній валюті, яку необхідно сплатити до державного бюджету дорівнює 4316,22 грн., рішення про притягнення до відповідальності за порушення валютного законодавства приймає керівник державного податкового органу, так

як контроль за дотриманням валютного законодавства покладено на податкові органи.

Задача 1

Необхідно сформулювати сутність правопорушення; зазначити винних осіб; визначити суму адміністративного штрафу, який буде накладено на винних осіб; визначити, ким виноситься рішення про притягнення до адміністративної та фінансової відповідальності; вказати нормативну базу; визначити суму фінансової санкції та пені за несвоєчасну сплату податку.

Платник податків здійснює сплату платежу до бюджету 04.01.2011 у сумі 250 000 гривень.

При цьому, платник податків має податковий борг у сумі 20000 грн., який виник у зв'язку з несплатою податкового зобов'язання, останнім днем граничного строку сплати якого 19.11.2010 р.

Облікова ставка Національного банку України, яка діяла на день заниження (станом на 19.11.2010), дорівнювала 7,75 % річних; на момент погашення (станом на 04.01.2011) - 6,00 %.

Задача 2

Підприємством у квітні поточного року виявлено завищення податкового кредиту з ПДВ на суму 4,2 тис. грн. за березень цього ж року. Коригування відображено у додатку 2 до декларації за квітень. Яким чином буде відображене коригування? Яку суму фінансових санкцій необхідно нарахувати та сплатити платнику ПДВ? Чи сплачується в даному випадку пеня?

Задача 3

Необхідно сформулювати сутність правопорушення; зазначити винних осіб; визначити суму адміністративного штрафу, який буде накладено на винних осіб; визначити, ким виноситься рішення про притягнення до адміністративної та фінансової відповідальності; вказати нормативну базу; визначити суму фінансової санкції та пені за несвоєчасну сплату податку.

За серпень поточного року підприємством нарахований ПДВ до сплати в бюджет у сумі 20 450 грн. Фактично за граничними строками платником сплачена сума 5000 тис. грн.

За наступний місяць — жовтень — підприємством подана декларація з нарахуванням до відшкодування з бюджету ПДВ у сумі 4300 грн. 9 листопада сплачений борг у сумі 3500 грн.; 15 грудня сплачений залишок боргу.

Облікова ставка НБУ не змінювалась протягом зазначеного періоду і складала 7,75% річних.

Задача 4

Необхідно сформулювати сутність правопорушення; зазначити винних осіб; визначити суму адміністративного штрафу, який буде накладено на винних осіб; визначити, ким виноситься рішення про притягнення до адміністративної та фінансової відповідальності; вказати нормативну базу; визначити суму податку та фінансової санкції, що необхідно сплатити платнику. Вказати терміни сплати.

За результатами камеральної перевірки декларації за квітень був донарахований ПДВ у сумі 4,5 тис. грн. і платнику 29 травня вручено податкове повідомлення-рішення про необхідність сплати зазначеної суми. Однак, платник ПДВ своєчасно розпочав процедуру апеляційного оскарження і подав скаргу до ДПІ, яка була задоволена частково 18 червня в сумі 2 тис. грн.

Задача 5

Необхідно сформулювати сутність адміністративного правопорушення; зазначити винних осіб; визначити суму адміністративного штрафу, який буде накладено на винних осіб; визначити фінансові санкції; визначити, ким виноситься рішення про притягнення до адміністративної та фінансової відповідальності; вказати нормативну базу.

Підприємством подана декларація з ПДВ після закінчення граничного терміну подання звітності.

Задача 6

АТЕК виконала транспортні послуги для нерезидента на суму 12 тис. євро, акт виконаних робіт від 18.06.10 р. Валютна виручка в іноземній валюті надійшла на валютний рахунок підприємства 02.07.2011 р. – 1000 євро, 15.08.2011 р.- 1200 євро, в серпні 2011 р. АТЕК подано позов до суду про стягнення заборгованості з нерезидента в сумі 9800 євро (позов прийнято судом на суму 6000

євро). Чи понесе підприємство штрафні санкції, якщо так, розрахувати пеню за ненадходження валютної виручки у встановлені законодавством терміни (курс НБУ на день виникнення заборгованості – 10,4).

Задача 7

Підприємство за бартерною угодою відвантажило нерезиденту металеву продукцію на суму 140 тис. доларів США. Експортна вантажна митна декларація від 02.02.2011 року. За цим же контрактом отримало імпорتنу частину 01.08.2011 року – на суму 120 тис. доларів, решту – 28.11.2011 року.

Чи понесе підприємство штрафні санкції, якщо так, розрахувати пеню за ненадходження валютних цінностей у встановлені законодавством терміни.

Задача 8

Підприємство самостійно виявило помилку в обліку і донарахувало податок в сумі 240 грн. за лютий 2012 р. До ДПІ наданий уточнюючий розрахунок і сплачена недоїмка в вересні 2012 р.. Сума штрафних санкцій складе:

- а) 24 грн.;
- б) 17 грн.;
- в) 12 грн.;
- г) 7,20 грн.

Тема 3. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ І НАДХОДЖЕНЬ ПОДАТКІВ ДО БЮДЖЕТУ

Питання для обговорення

1. Облік платників податків і надходжень податків до бюджету.
2. Організація податкової роботи та організація повноти їх обліку.
3. Облік платників податків – юридичних осіб.
4. Облік фізичних осіб - платників податків.
5. Облік платників податку на додану вартість.
6. Облік нарахування і надходження податків до бюджету.

Навчальні завдання

Приклади розв'язування задач

Приклад 3.1

Станом на 01.01. поточного року заборгованість платника податків перед бюджетом по особовому рахунку склало 0,2 тис. грн. У 1 кварталі нараховано 2,3 тис. грн. податку на прибуток за результатами 4-го кварталу попереднього року за терміном сплати 09.02 п.р. Фактично сплачено авансових внесків у 1 кварталі – 5,1 тис. грн., недоїмку станом на 01.01 – 0,2 тис. грн. та податок на прибуток за результатами 4-го кварталу – 2,3 тис. грн. за встановленими строками Розрахувати сальдо на кінець звітного кварталу.

27.04 п.р. платником надана декларація з податку на прибуток за 1-й квартал поточного року, податкові зобов'язання з податку на прибуток у якій відображені в сумі 4,8 тис. грн. З врахуванням сальдо розрахунків з бюджетом станом на 1.04 п.р. визначити суму податку до сплати за результатами 1-го кварталу.

Розв'язання

Сальдо на кінець періоду визначається, порівнюючи нараховані платежі за період та сплачені (скасовані), з врахуванням сальдо розрахунків на початок періоду.

При від'ємному сальдо на початок (наявність недоплати), сальдо на кінець періоду дорівнює:

Сума сплати – Сальдо на початок періоду (недоплата) – Нарахування – Повернення платежу + Сума зменшення податкового зобов'язання.

У нашому прикладі нараховано платежів у 1 кварталі 2,3 тис. грн. Сплачено 7,6 тис. грн. $(2,3 + 5,1 + 0,2)$. Станом на 01.01 була недоїмка (недоплата).

Сальдо на 01.04 складе:

$7,6 - 0,2 - 2,3 = + 5,1$ тис. грн., тобто переплата.

За 1 квартал нараховано за декларацією платника – 4,8 тис. грн. На 01.04 п.р. переплата склала – 5,1 тис. грн.

Отже, за результатами декларації податок сплачувати не потрібно, так як за особовим рахунком буде визначена переплата в сумі 0,3 тис. грн. $(5,1 - 4,8)$.

Висновок. Сальдо на 01.04 - + 5,1 тис. грн., за результатами декларації податок сплачувати не потрібно.

Приклад 3.2

Станом на 01.08. поточного року сальдо розрахунків з ПДВ по особовому рахунку склало + 20 тис. грн. (переплата). У серпні місяці платнику повернено на розрахунковий рахунок надміру сплачений податок в сумі 10 тис. грн., за декларацією за липень місяць нараховано 50 тис. грн. податку за терміном сплати 30.08 п.р. За рішенням суду скасовано (зменшено податкове зобов'язання з ПДВ) 5 тис. грн., донарахованих за податковим повідомленням – рішенням (на підставі акта документальної перевірки від 4.03 п.р.). Фактично сплачено за декларацією за липень – 20 тис грн.

Визначити сальдо розрахунків станом на 1.09.

Розв'язання

Якщо на початок періоду числиться позитивне сальдо (переплата), тоді сальдо на кінець періоду дорівнює:

Сума сплати + Сальдо на початок періоду (переплата) - Повернення платежу - Нарахування + Сума зменшення податкового зобов'язання.

У нашому прикладі сальдо на 01.09 складе:

$20 + 20 - 10 - 50 + 5 = - 15$ тис. грн.

Висновок. Недоплата на 1.09 – 15 тис. грн.

Задача 1

За особовим рахунком платника податків за вересень нараховано 0,6 тис. грн. плати на землю. Фактично сплачено за встановленими строками 0,7 тис. грн. Розрахувати сальдо, якщо станом за серпень воно дорівнювало:

А) + 0,7 тис. грн.; Б) — 0, 7 тис. грн.

Задача 2

За вересень поточного року підприємством нарахований ПДВ до сплати в бюджет у сумі 20450 грн. Фактично за граничними строками платником сплачена сума 5000 тис. грн.

За наступний місяць — жовтень — підприємством подана декларація з нарахуванням до відшкодування з бюджету ПДВ у сумі 4300 грн.

Заповнити картку особового рахунку платника ПДВ за усіма зазначеними операціями, визначити види та суму штрафних санкцій за умов:

- вхідне сальдо на 1 жовтня складало +2 тис. грн.;
- 9 листопада сплачений борг у сумі 3500 грн.;
- 15 грудня сплачений залишок боргу.

Облікова ставка НБУ не змінювалась протягом зазначеного періоду і складала 7,75% річних.

Задача 3

Визначити сальдо розрахунків станом на кінець року, якщо за даними особового рахунку сальдо на початок року склало + 5 тис. грн, на протязі року сплачено екологічного податку – 40 тис. грн., повернено на розрахунковий рахунок – 5 тис. грн., нараховано – 30 тис. грн., зменшено податку за результатами камеральної перевірки – 2 тис. грн.

Тема 4. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК ТА МИТО

Питання для обговорення

1. Сутність і призначення акцизного податку.
2. Платники, об'єкт та база оподаткування АП.
3. Ставки мита та акцизного податку. Порядок обчислення акцизного податку.
4. Акцизні марки: порядок їх отримання та використання вітчизняними виробниками та імпортерами.
5. Особливості нарахування та сплати акцизного податку при здійсненні експортно-імпортних операцій.
6. Звітність за акцизним податком та строки сплати.
7. Пільги щодо сплати акцизного податку та мита.
8. Види мита та митних режимів.
9. Документи, необхідні для здійснення митного контролю.

Навчальні завдання

Приклади розв'язування задач

Приклад 4.1

Необхідно визначити митні платежі, які сплачуються при ввезенні на митну територію України 03.10.2012 р. транспортного

засобу за кодом 8703 22 90 30 УКТЗЕД (легковий автомобіль з двигуном внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням та з кривошипно-шатунним механізмом, з робочим об'ємом циліндрів двигуна понад 1000 куб. см, але не більш як 1500 куб. см, що використовувався понад 5 років) з робочим об'ємом циліндрів двигуна 1400 куб. см та вартістю 2000 доларів США.

Станом на 03.10.2012 Національним банком України встановлено такі курси гривні до іноземних валют: 100 доларів США – 799,30 грн., 100 євро – 1033,49 грн.

Розв'язання

У цьому випадку сплаті підлягатимуть:

а) ввізне мито – згідно з Митним кодексом та Законом України від 05.04.2001 р. № 2371-III «Про Митний тариф України» за ставкою 10% від бази оподаткування. Розрахунок суми мита в разі застосування адвалорних ставок мита (у відсотках до частини митної вартості товарів) здійснюється за формулою:

$$C_m = MB \times C_t. \quad (4.1)$$

де C_m – сума мита; MB – митна вартість товарів (у грн.); C_t – ставка мита, установлена у відсотках від митної вартості товару, що дорівнює 10 %.

$$C_m = (2000 \text{ дол.} \times 799,3/100) \times 10\%; \quad C_m = 1598,60 \text{ грн.}$$

б) акцизний податок – згідно з Податковим кодексом України за ставкою 1,63 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна.

Розрахунок суми акцизного податку із застосуванням специфічних ставок здійснюється за такою формулою:

$$C_a = H \times A. \quad (4.2)$$

де C_a – сума акцизного податку; H – кількісна або фізична характеристика товару в натуральному вираженні; A – ставка акцизного податку.

$$C_a = 1400 \text{ куб.см.} \times 1,63 = 2282 \text{ євро} \times 1033,49/100 = 23\,584,24 \text{ грн.}$$

в) податок на додану вартість – згідно з Податковим кодексом України за ставкою 20% до договірної вартості, але не менше митної, з урахуванням ввізного мита та акцизного податку.

Розрахунок суми податку на додану вартість, нарахованого на митну вартість підакцизних товарів, здійснюється за такою формулою:

$$\text{Спдв} = (\text{МВ} + \text{См} + \text{Са}) \times \text{Ст.} \quad (4.3)$$

де Спдв – сума податку на додану вартість; МВ - митна вартість товарів; См – сума мита; Са – сума акцизного податку; Ст - ставка податку на додану вартість.

$$\text{Спдв} = ((2000 \text{ дол.} \times 7,993) + 1598,60 \text{ грн.} + 23\,584,24 \text{ грн.}) \times 20\%$$

$$\text{Спдв} = 8\,233,77 \text{ грн.}$$

Всього митних платежів при імпорті авто: $1\,598,60 + 23\,584,24 + 8233,77$.

Висновок: таким чином, у наведеному випадку сплаті підлягатимуть ввізне мито у розмірі 1598,05 грн., акцизний податок у розмірі 23573,06 грн. і податок на додану вартість у розмірі 8233,77 грн.

Приклад 4.2

Необхідно розрахувати митну вартість товару, суми мита та ПДВ.

Підприємство-резидент «Шедевр» на підставі договору купівлі-продажу з підприємством-нерезидентом «VIP» одержало товар на суму 55303 дол. США (452 од. за ціною 74 дол. за одиницю), у тому числі транспортні послуги на території України на 210 дол. США (відповідно до рахунку-фактури). Даний товар обкладається митом за ставкою 10%. Курс НБУ на дату оформлення вантажної митної декларації — 794 грн/100дол. США.

Розв'язання

Базою оподаткування митом для товарів, на які встановлено адвалорні ставки, є митна вартість товарів. До бази оподаткування ПДВ, згідно з ПКУ, р.5 «Податок на додану вартість», включається, крім митної вартості, сума мита та акцизного податку.

1. Митна вартість (МВ) складає:

$$\text{МВ} = 55303 \times 7,94 = 439\,106 \text{ грн.}$$

2. Сума мита (См), розрахована за формулою 3.1, дорівнює:

$$\text{См} = (55303 \text{ дол.} \times 794/100) \times 10\%; \text{ См} = 43\,910,58 \text{ грн.}$$

3. Оскільки, товар не є підакцизним, податок на додану вартість становить (формула 3.3):

$$\text{СПДВ} = ((55303 \text{ дол.} \times 7,94) + 43910,58 \text{ грн.}) \times 20\%$$

$$\text{СПДВ} = 96\,603,28 \text{ грн.}$$

Висновок: таким чином, сплаті підлягає ввізне мито у розмірі 43 910,58 грн. та податок на додану вартість у розмірі 96 603,28 грн. Всього митних платежів при імпорті товару 140 513,86 грн.

Приклад 4.3

Необхідно визначити суму акцизного податку, що має сплатити ТОВ «Крокус».

ТОВ «Крокус» — виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Гарант» вина виноградні натуральні в обсязі 12 500 л. Оплата в звітному періоді не отримана. Контрактна вартість становить 400 000 грн. без ПДВ (без акцизного податку).

Ставка акцизного податку становить 0,01 грн за 1 л.

Розв'язання

1. Визначимо суму акцизного податку за специфічною ставкою відповідно до формули 3.2:

$$C_a = 12\,500 \text{ л} \times 0,01 \text{ грн.} = 125 \text{ грн.}$$

Висновок: таким чином, сплаті підлягає акцизний податок в сумі 125 грн.

Задача 1

В Україну ввозиться новий автомобіль Хонда Акорд з об'ємом циліндрів дизельного двигуна 2000 куб см.; курс євро на день подання митної декларації – 10,021 грн. Розрахувати суму акцизного податку (ставка акцизного податку 0,15 євро за 1 куб см.).

а) 732,2 грн.;

б) 3006,30 грн;

в) 2230,4 грн.

Задача 2

Підприємство здійснює виробництво автомобілів. В звітному періоді реалізовано 94 автомобілі ДЕУ Нубіра з об'ємом циліндрів двигуна внутрішнього згоряння 1600 куб. см. за 66 тис. грн. кожен, в т.ч. ПДВ. Курс євро на початок звітного кварталу – 10,854831 грн. за 1

євро. Ставка акцизного податку – 0,15 євро за 1 куб см. Сума акцизного податку складе:

- а) 2 605,16 грн.;
- б) 35 983,2 грн.;
- в) 244 884,98 грн.

Задача 3

Нафтопереробне підприємство реалізувало 60 тонн моторного бензину А-95 на суму 144 тис. грн., в т.ч. ПДВ – 24 тис. грн. Курс євро на початок звітного кварталу – 10,854831 грн. за 1 євро. Ставка акцизного податку – 182 євро за 1 000 кг. Сума акцизного податку складе:

- а) 128 710,0 грн.;
- б) 128 960,2 грн.;
- в) 118 534,75 грн.;
- г) правильної відповіді немає.

Задача 4

Фактичні обсяги реалізації бензину 55 тонн; ставка АЗ - 60 євро за 1 000 кг. Курс євро на момент реалізації становив 8,0 грн. за 1 євро, а на перший день кварталу – 7,975 грн. за 1 євро. Сума акцизного податку складе:

- а) 26 400,0 грн.;
- б) 23 760,2 грн.;
- в) 26 800,2 грн.;
- г) 26 317,5 грн.

Задача 5

5. Максимальна роздрібна ціна на сигарети з фільтром «Президент» становить 6,45 грн., без ПДВ – 5,38 грн. Фактичні обсяги реалізації сигарет з фільтром – 10 000 пачок.

Специфічна ставка акцизного податку 96,21 грн. за 1 000 шт., адвалорна - 25 % бази оподаткування.

Сума акцизного податку складе:

- а) 32 070 грн.;
- б) 13 450 грн.;
- в) 19 242 грн.;
- г) 32 692 грн.

Задача 6

Підприємство імпортувало 2 000 пляшок коньяку місткістю 0,5л, з концентрацією алкоголю 42 %, контрактною вартістю 20 000 євро.

Ставка АП 42,12 грн. за 1 л 100%-го спирту. Сума акцизного податку складе:

- а) 84 240 грн.;
- б) 42 120 грн.;
- в) 17 690 грн.

Тема 5. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ**Питання для обговорення**

1. Платники ПДВ. Порядок реєстрації платників ПДВ. Анулювання реєстрації.

2. Об'єкт, база та ставки оподаткування. Місце постачання товарів та послуг.

3. Операції, що не є об'єктом оподаткування ПДВ.

4. Операції, що оподатковуються за ставкою 0%.

5. Операції, звільнені від оподаткування ПДВ.

6. Податкові зобов'язання та податковий кредит, дата виникнення. Пропорційне віднесення сум ПДВ до податкового кредиту.

7. Первинний облік податку у суб'єктів оподаткування і податкова документація з ПДВ.

8. Порядок обчислення та сплати податку. Автоматичне відшкодування ПДВ.

9. Звітність з ПДВ (види декларацій та особливості спеціального режиму оподаткування).

10. Особливості оподаткування ПДВ окремих видів діяльності (туристичних послуг, послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України, спеціальний режим).

Навчальні завдання

Приклади розв'язування задач

Приклад 5.1

Необхідно визначити розмір податкових зобов'язань, які нараховані продавцем за результатами виконання договору купівлі-продажу товару.

Відповідно до договору купівлі-продажу МІ 55 від 02.12.xx підприємство «АВ» реалізує товар (продукти харчування) підприємству — покупцю «ОК». Операції виконано в такому порядку:

05.12 — відвантажена товару на загальну суму 18 000 грн.,

15.01 — отримання оплати від покупця — 18 000 грн.

Розв'язання

У процесі реалізації товару (перша подія) у підприємства — продавця «АВ» виникають податкові зобов'язання з ПДВ:

$$18\,000 \times 20\% / 120\% = 3\,000 \text{ грн. } (18\,000/6)$$

Оскільки вартість товарів надана з урахуванням ПДВ, то необхідно взяти до уваги, що така сума складає 120% реалізаційної вартості товарів без урахування ПДВ (100% реалізаційної вартості + 20% ПДВ).

* Для розрахунку сум ПДВ, якщо вартість реалізації (придбання) товару відома з урахуванням ПДВ, слід використовувати пропорцію:

18 000 грн - 120% вартості реалізації

ПДВ - 20% вартості реалізації

15.01 податкові зобов'язання не виникають, оскільки покупцем здійснено оплату того товару, який було поставлено раніше, тобто завершено процес реалізації (відбулась друга подія процесу реалізації — отримання оплати за товар, який було відвантажено раніше).

Висновок: розмір податкових зобов'язань за результатами виконання договору складає 3 000 грн.

Приклад 5.2

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця.

Протягом звітного місяця здійснено такі операції.

1) Реалізовано товарів на території України на суму 50 000 грн. (без урахування ПДВ).

- 2) Здійснено первинну емісію цінних паперів на суму 6 000 грн.
- 3) Нараховано та виплачено заробітну плату робітникам підприємства у розмірі 10 000 грн.
- 4) Здійснено обов'язкові відрахування від заробітної плати працівників — 4 000 грн.
- 5) Закуплено канцелярські товари вітчизняного виробництва на суму 90 грн. (з урахуванням ПДВ).
- 6) Надано шефську допомогу міській лікарні на суму 1 500 грн.
- 7) Експортовано товарів на суму 180 000 грн.
- 8) Отримано від постачальника матеріали для виробництва продукції — 2 000 грн (без урахування ПДВ).
- 9) Придбано з ПДВ товари, які будуть використовуватися в межах господарської діяльності в оподатковуваних операціях, на суму 24 000 грн.
- 10) Надано цех у фінансовий лізинг. Отримано винагороду — 6000 грн.

Розв'язання задачі доцільно навести у табличному вигляді (табл. 4.1)

Таблиця 4.1 - Визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця

Зміст операції	Податкове зобов'язання (ПЗ), грн.	Податковий кредит (ПК), грн.
1. Реалізовано товарів на території України на суму 50000 грн. (без урахування ПДВ). <i>Податкові зобов'язання = $50\,000 \times 20\%/100\% = 10\,000$ (грн.) (розрахунок ведеться за ставкою 20%)</i>	10 000	
2. Здійснено первинну емісію цінних паперів на суму 6000 грн. <i>Операція не є об'єктом оподаткування ПДВ</i>	- ст. 196.1.1 ПКУ	
3. Нараховано і виплачено заробітну плату робітникам підприємства у розмірі 10000 грн. <i>Операція не є об'єктом оподаткування ПДВ</i>	- ст. 196.1.6 ПКУ	

4. Здійснено обов'язкові відрахування від заробітної плати працівників - 4000 грн. <i>Операція не є об'єктом оподаткування ПДВ</i>	- ст. 196.1.3 ПКУ	
5. Закуплено канцелярські товари вітчизняного виробництва на суму 900 грн. (з урахуванням ПДВ). <i>Оскільки вартість товарів надана з урахуванням ПДВ, то необхідно взяти до уваги, що така сума складає 120% реалізаційної вартості товарів без урахування ПДВ (100% реалізаційної вартості + 20% ПДВ). Тому податковий кредит дорівнює: $900/6 = 150$ грн.</i>	-	150
6. Надано благодійну допомогу міській лікарні на суму 1500 грн. <i>Операція звільнена від оподаткування ПДВ</i>		- ст. 197.1.1.5
7. Експортовано товарів на суму 180 000 грн. <i>Експортні операції оподатковуються за ставкою 0%</i>	0 ст.195.1.1 ПКУ	
8. Отримано від постачальника матеріали для виробництва продукції - 2000 грн (без урахування ПДВ). <i>Податковий кредит = $2000 \times 0,2 = 400$ (грн) (розрахунок ведеться за ставкою 20%)</i>		400
9. Придбано з ПДВ товари, на суму 24 000 грн. Оскільки, для господарської діяльності та для оподатковуваних операцій, тоді має право на ПК. Податковий кредит становить: $24\ 000/6 = 4\ 000$ грн.	-	4000
10. Надано цех у фінансовий лізинг. Отримано винагороду – 6 000 грн. Податкові зобов'язання = $6\ 000/6 = 1\ 000$ грн.	1 000	
Разом	11 000	4 550

Суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за результатами звітного періоду, розраховуємо за формулою 4.1:

$$\text{ПДВ} = \text{ПЗ} - \text{ПК} \quad (4.1)$$

$$\text{ПДВ} = 11\ 000 - 4\ 550 = 6\ 450 \text{ грн.}$$

Висновок: сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за результатами звітного місяця, складає 6 450 грн.

Приклад 5.3

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного кварталу.

Протягом звітного кварталу здійснено такі операції.

1. Відповідно до договору (загальна сума за договором 42 000 грн, включаючи ПДВ), що передбачає оплату взаємними постачаннями:

- у квітні підприємство відвантажило напівфабрикати на суму 22000 грн. (без ПДВ);

- у травні на підприємстві оприбутковано товари на суму 28 000 грн;

- у червні отримано медикаменти, сума за накладною – 8 400 грн. Відвантажено комплектуючі, сума за накладною — 13 200 грн.

2. Відповідно до договору (загальна сума за договором 58500 грн, включаючи ПДВ), що передбачає оплату коштами, підприємство реалізує готову продукцію. Операції були здійснені у такому порядку:

- у квітні отримано часткову попередню оплату на поточний рахунок підприємства в сумі 30 000 грн;

- у травні підприємством відвантажено готову продукцію. Відповідно до накладної, сума склала 36 000 грн;

- у червні отримано оплату продукції — 6 000 грн.

Розв'язання задачі доцільно навести у табличному вигляді (табл. 4.2).

Таблиця 4.2 - Визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного кварталу

Зміст операції	Податкове зобов'язання (ПЗ), грн.	Податковий кредит (ПК), грн.
1. Відповідно до договору (загальна сума за договором 42 000 грн, включаючи ПДВ), що передбачає оплату взаємними постачаннями		

У квітні підприємство відвантажило напівфабрикати на суму 22 000 грн. (без ПДВ) $\text{ПЗ} = 22\,000 \times 0,2 = 4\,400$ грн.	4 400	
У травні на підприємстві оприбутковано товари на суму 28 000 грн; $\text{ПК} = 28\,000 \times 0,2 = 5\,600$ грн.		5 600
У червні отримано медикаменти, сума за накладною – 8 400 грн. Постачання лікарських засобів за переліком КМУ звільнена від оподаткування ПДВ, податковий кредит не виникає		- ст. 197.1.27 ПКУ
У червні відвантажено комплектуючі, сума за накладною - 13 200 грн. Сума, що являє собою підсумкову суму за накладною, містить ПДВ, тому $\text{ПЗ} = 13200/6 = 2\,200$ грн.	2 200	
2.* Відповідно до договору (загальна сума за договором 58 500 грн., включаючи ПДВ), що передбачає оплату коштами, підприємство реалізує готову продукцію		
У квітні отримано часткову попередню оплату на поточний рахунок підприємства в сумі 30 000 грн. $\text{ПЗ} = 30\,000/6 = 5\,000$ грн. (перша подія – надходження коштів)	5 000	
у травні підприємством відвантажено готову продукцію. Відповідно до накладної сума склала 36 000 грн. На суму 30 000 закривається сальдо розрахунків (друга подія). Оскільки до ПЗ включено за першою подією 5 000 грн. ПДВ, то до ПЗ підлягає включенню різниця $(36\,000 - 30\,000)/6 = 1\,000$ грн. за першою подією.	1 000	
У червні отримано залишок заборгованості за продукцію - 6000 грн. ПЗ не виникає – друга подія.	0	
Разом	12 600	5 600

* *Аналіз операції 2.* За умовою наведеної операції, договір на реалізацію продукції виконується протягом всього кварталу шляхом здійснення часткових відвантажень та отримання часткових оплат від

покупця. Тому протягом виконання умов договору у платника виникають лише податкові зобов'язання з ПДВ. Для розрахунку податкових зобов'язань слід брати до уваги дату виникнення податкових зобов'язань.

Суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за результатами звітного періоду, розраховуємо за формулою 4.1:

$$\text{ПДВ} = 12\,600 - 5\,600 = 7\,000 \text{ грн.}$$

Висновок: сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за результатами звітного кварталу, складає 7 000 грн.

Задача 1

Необхідно визначити суму ПДВ, та визначити дату та суму податкового зобов'язання чи податкового кредиту.

Варіант 1

Згідно з контрактом № 121 на реалізацію продукції від 02.03. поточного року:

- відвантажено продукцію на 9 000 грн. з ПДВ;
- отримана на розрахунковий рахунок оплата 14 000 грн. з ПДВ.

Згідно з контрактом № 231М на реалізацію матеріалів від 04.03 поточного року:

- отримана попередня оплата за матеріали на 24 000 грн. з ПДВ.

Варіант 2

Згідно з контрактом на реалізацію сировини від 09.03. поточного року:

- відвантажено сировину на 5 240 грн. з ПДВ;
- отримана в касу оплата 3 000 грн. з ПДВ;

Згідно з контрактом на придбання матеріалів від 10.03. поточного року:

- здійснена попередня оплата за матеріали на 10 000 грн.

Варіант 3

Згідно з контрактом від 11.03 поточного року:

- отримана оплата за матеріали на 2 400 грн.

Згідно з контрактом на реалізацію сировини від 19.03. поточного року:

- відвантажено сировину на 8 500 грн. з ПДВ;
- отримана в касу оплата 8 500 грн.

Задача 2

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Варіант 1

Протягом звітного місяця здійснено такі операції:

1. Придбано сировину для основного виробництва на суму 48 000 грн. (з урахуванням ПДВ).
2. Реалізовано жетони для торгівельних автоматів — 5 100 грн.
3. Відвантажено готову продукцію на суму 420 000 грн. (без урахування ПДВ).
4. Продано продукцію спеціального призначення для інвалідів на суму 7 800 грн.
5. Здійснено витрати зі сплати податку, які не підтверджені документально, на суму 2 000 грн.
6. Придбано верстати для використання у виробництві товарної продукції на суму 280 000 грн.
7. Виплачено зарплату товаром на суму 3 600 грн.

Варіант 2

Протягом звітного місяця здійснено такі операції:

1. Закуплено сировину на виготовлення продуктів дитячого харчування на суму 54 000 грн. (з урахуванням ПДВ).
2. Придбано устаткування для подальшого перепродажу на суму 268 000 грн.
3. Реалізовано зайві верстати, що обліковуються на балансі підприємства, на суму 300 000 грн. (з урахуванням ПДВ).
4. Реалізовано товарну продукцію на суму 18 600 грн. (без урахування ПДВ).
5. Реалізовано дитяче харчування на суму 70 000 грн.
6. Оплачено вартість державних платних послуг 1 200 грн.

Варіант 3

Протягом квітня здійснено такі операції.

1. Закуплено сировину і матеріали для виготовлення продуктів дитячого харчування на загальну суму 18 000 грн.
2. Реалізовано дитяче харчування через молочні кухні на загальну суму 22 000 грн.
3. Реалізовано путівки на санаторно-курортне лікування дітей працівників підприємства (до 18 років) на загальну суму 3 600 грн.

4. Отримано орендну плату за виробничу ділянку, що надана у операційну оренду — 9 000 грн.

5. Нараховано заробітну плату працівникам підприємства — 58 000 грн.

6. Отримано дохід від реалізації товарів на території України 51000 грн. з ПДВ.

7. Продано товари народного споживання працівникам підприємства на суму 8 000 грн.

Задача 3

Необхідно визначити величину ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного кварталу, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Варіант 1

В четвертому кварталі підприємством здійснено такі господарські операції:

1. На виконання договору закупівлі-продажу, що передбачає оплату коштами, підприємство придбало сталь листову (контрактна вартість 16 000 грн., включаючи ПДВ). Операції здійснено в такому порядку:

- у жовтні оприбутковано на склад підприємства сталь листову на суму 5 000 грн., здійснено оплату з поточного рахунку підприємства в розмірі 13 000 грн.;

- у листопаді отримано на склад сталь листову на суму 3 000 грн.

2. Відповідно до договору (загальна сума за договором 80 000 грн., включаючи ПДВ), що передбачає оплату взаємними поставаннями:

- у жовтні підприємством відвантажено сировину на суму, згідно з накладною, 74 000 грн.;

- у листопаді оприбутковано валки на суму 30 000 грн.;

- у грудні на підприємстві оприбутковано мідний дріт на суму 7000 грн.

Варіант 2

У першому кварталі підприємством здійснено такі господарські операції:

1. Відповідно до договору (загальна сума за договором 38 000 грн., в тому числі ПДВ), що передбачає оплату взаємними поставаннями:

- у січні на підприємстві оприбутковано комплектуючі вироби на суму 15 000 грн. з ПДВ;

- у лютому підприємством виконано будівельні роботи. Відповідно до акту приймання робіт сума склала 29 000 грн. з ПДВ.

2. Відповідно до договору (загальна сума за договором 2000 грн., в тому числі ПДВ), що передбачає оплату коштами, підприємство придбало канцелярські товари. Операції здійснено в такому порядку:

- у січні перераховано попередню оплату за канцелярські товари на суму 1 300 грн.;

- у лютому оприбутковано канцтовари на суму 1 900 грн.

3. Нараховані та виплачені дивіденди - 5 000 грн.

4. Нараховано заробітну плату - 92 000 грн.

5. Здійснено обов'язкові відрахування від нарахованої заробітної плати -34 600 грн.

Варіант 3

У четвертому кварталі підприємством здійснено такі господарські операції:

1. У виконання договору закупівлі-продажу, що передбачає оплату коштами, підприємством придбано запасні частини для автомобілів (контрактна вартість 18 000 грн., в тому числі ПДВ). Операції здійснено в такому порядку:

- у жовтні оприбутковано на склад підприємства запасні частини на суму 6 000 грн.; здійснено оплата з поточного рахунку в розмірі 14 000 грн. з ПДВ;

- у листопаді оприбутковано на склад запасні частини на суму 6000 грн.

2. Відповідно до договору (загальна сума за договором 90 000 грн., в т.ч. ПДВ), що передбачає оплату взаємними поставаннями:

- у жовтні підприємство виконало послуги з транспортування вантажів, згідно з накладною, 75 000 грн. з ПДВ;

- у листопаді підприємством оприбутковано валки на суму 10000 грн.;

- у грудні оприбутковано мідний дріт на суму 80 000 грн.

3. За 4 квартал нараховано амортизацію основних засобів у розмірі 1500 грн.

4. Витрати на послуги з інкасації та розрахунково-касового обслуговування за 4 квартал склали 1 200 грн.

5. Нараховано податок за першу реєстрацію транспортних засобів - 5 100 грн.

Задача 4

На підставі наданих господарських операцій необхідно:

- заповнити реєстр отриманих та виданих податкових накладних;
- визначити суму податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ, а також суму податку, що підлягає сплаті до бюджету за травень звітного року;

- заповнити декларацію з ПДВ за відповідний період.

ТОВ „Аверс” у травні поточного року здійснило наступні операції:

- 02.05 перерахувало з поточного рахунку 15 964,00 грн. (у т.ч.ПДВ) ТОВ “Техніка” кошти за 10 телевізорів. Отримано податкову накладну № 17. Телевізори надійшли 25.04.20xx р.;

- 05.05 підприємством придбані товарно-матеріальні цінності у ТОВ "Імпульс" за готівкові кошти, вартість яких складає 12 000,0 грн. (з ПДВ);

- 15.05 ТОВ „Аверс” перерахувало передоплату за товар ТОВ „Ампер” в сумі 25 487,00 грн. (у. т.ч. ПДВ). На момент здійснення авансу податкова накладна отримана не була.

Поставка товару відбулася 01.06. На момент доставки постачальником надана податкова накладна № 176 від 01.06;

- 18.05 надані послуги щодо виконання ремонтних робіт ТОВ "Орбіта" на суму 18 000,0 грн. (у т.ч. ПДВ). 25.05 підписаний акт виконаних робіт та виписана податкова накладна за № 226;

- 20.05 один телевізор з придбаних 02.05 вирішено подарувати працівнику підприємства у зв'язку з ювілеєм, звичайна ціна такого телевізора на момент операції склала 1650 грн.;

- 25.05 проведена зміна вартості (зменшення) раніше проданого товару ТОВ „Універ-2” у зв'язку з виявленими недоліками. На момент здійснення зміни вартості проданого товару виписаний розрахунок коригування до податкової накладної № 186 від 10.04 на суму 1800,00 (у т.ч. ПДВ).

- 28.05 на поточний рахунок підприємства ТОВ „Аверс” надійшла передплата за товарно-матеріальні цінності від ТОВ „Універсал” у сумі 36 000,00 грн. (у т.ч. ПДВ). На момент отримання авансу підприємством виписана податкова накладна № 198 від 29.05.20xx р.

- 30.05 відвантажені основні засоби ТОВ „СВЧ” на суму 18 000,00 грн. (в.т.ч. ПДВ).

- 30.05 на склад підприємства ТОВ „Аверс” згідно договору відповідального зберігання від 30.05 № 45, укладеного з ТОВ „Імпульс” надійшли товари на загальну суму 125 400,00 грн.

Довідкові дані:

Остання податкова накладна у реєстрі станом на 01.05 п. р. – № 126.

Індивідуальний податковий номер платника ПДВ:

Назва підприємства	Індивідуальний податковий номер
ТОВ „Аверс”	235896478945
ТОВ “Техніка”	125784123454
ТОВ "Імпульс"	191012345678
ТОВ „Ампер”	245871236417
ТОВ "Орбіта"	234567891012
ТОВ „Універ-2”	258746987547
ТОВ „Універсал”	257985236486
ТОВ „СВЧ”	256782358743

Свідоцтво платника ПДВ ТОВ „Аверс” – № 235874568 від 12.11.20xx р.

Задача 5

Визначити ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету.

Магазин “Техніка” реалізує побутову техніку. Станом на 01.01 поточного року в магазині на обліку числилось 50 пральних машин, які були придбані за ціною 1900,0 грн. (у т.ч. ПДВ) кожна.

На початку місяця отримано ще 60 пральних машин за ціною 2100,0 грн. (у т.ч. ПДВ) кожна.

У кінці місяця 102 пральні машини було продано за ціною 2200 грн. (у т.ч. ПДВ) кожна.

8 пральних машин вартістю 450 дол. США за кожно було експортовано (курс НБУ 8,0 грн. за 1,0 дол.США). ВМД від 16.01.

Задача 6

Визначити суму податкових зобов'язань з ПДВ, яку необхідно нарахувати підприємством “Веста” при здійсненні внеску до статутного капіталу та вказати на необхідність виписки податкової накладної.

Підприємство “Веста” передало легковий автомобіль і виробниче обладнання підприємству “АВС” як внесок до статутного капіталу. Балансова вартість обладнання становить 26,0 тис.грн. (погоджена вартість 3,0 тис. грн. з ПДВ). Звичайна вартість обладнання дорівнює балансовій.

Балансова вартість легкового автомобіля дорівнює погодженій вартості 48,0 тис. грн. з ПДВ. Звичайна вартість легкового автомобіля становить 60,0 тис.грн. (без ПДВ).

Задача 7

На основі наведених даних щодо господарської діяльності ВАТ "Залк" за II квартал 20xx р. заповнити податкові накладні, визначити суму податкових зобов'язань і податкового кредиту, обчислити суму ПДВ, необхідну до сплати до бюджету.

Вихідні дані:

1. Відвантажені згідно з товарно-транспортною накладною № 002119 від 17.04 СП "Аріель" світильники у кількості 18 шт. на суму 4800,0 грн. (у т.ч. ПДВ) і ДП "Лотос" у кількості 30 шт. на суму 9000,0 грн. (у т.ч. ПДВ).

2. Отримано від ТОВ "Веста" за податковою накладною № 14 від 10.04 сталь листову на суму 73 000 грн. (у т.ч. ПДВ).

3. Відвантажені згідно з товарно-транспортною накладною № 002116 від 12.05 ЗАТ "Аверс" світильники у кількості 6 шт. за ціною 1020,0 грн. (у т.ч. ПДВ) за кожною.

Додаткові дані.

Назва підприємства	№ свідоцтва платника	Індивідуальний податковий № платника ПДВ	Юридична адреса
ВАТ "Залк"	1 25679054	140345679185	м. Запоріжжя, вул. Чуйкова, 46
СП "Аріель"	2 33171810	011346793540	м. Київ, вул. Карпенка, 17
ДП "Лотос"	1 27416589	183339148574	м. Запоріжжя, вул. Правди, 53

Примітка: Остання податкова накладна виписана за номером 19.

Задача 8

Відобразити господарську операцію в податковому обліку. Визначити дату виникнення та суму податкового зобов'язання і податкового кредиту з ПДВ, а також суму податку, що підлягає сплаті до бюджету за червень звітного року.

На балансі підприємства перебуває на обліку об'єкт основних засобів (промислове обладнання) первинною вартістю 150 000,0 грн., сума нарахованого до моменту продажу зносу складає 82 500,0 грн. Сума продажу цього об'єкту складає 50 000,0 грн., ПДВ - 10 000,0 грн.

Відвантаження обладнання відбулося 10.06 на загальну суму 60 тис. грн. Кошти в сумі 60 тис. грн. отримано 15.06.

При цьому підприємство понесло витрати з демонтажу об'єкта, що був у продажі, в сумі 4 000,0 грн., ПДВ - 800,0 грн. у вигляді оплати послуг сторонньої організації. Оплата робіт відбулася на умовах передоплати 02.06 в сумі 1200 грн. з ПДВ. Акт виконаних робіт від 08.06.

10.06 сплачено за демонтаж 3 000 грн., решта - 11.06.

Задача 9

Відобразити в податковому обліку здійснену господарську операцію. Визначити суму податкового зобов'язання та дату його виникнення.

Вказати, на яку дату виникне право на податковий кредит та визначити суму податкового кредиту.

Вказати, яким чином здійснювана операція впливатиме на методику заповнення декларації з ПДВ.

Підприємство в квітні поточного року на підставі договору купівлі – продажу здійснило ввезення на митну територію України товарів від нерезидента «Росмос», що надалі передбачають використовувати:

- в оподатковуваних ПДВ операціях (40 %);
- для надання послуг, що не є об'єктом оподаткування ПДВ (10%);

- для виготовлення продукції, звільненої від оподаткування (30%);
- для виготовлення продукції, яку реалізують на експорт (20%).

Контрактна вартість товарів складає 20 000,0 дол. США.

Митна вартість відповідно до ВМД - 22 000,0 дол. США.

Курс НБУ на дату подання ВМД до митного оформлення складає 7,99 грн./1 дол. США.

При ввезенні сплачено мито в розмірі 3 500,0 грн.

Крім цього, від нерезидента «Белкабель» у звітному періоді отримано передоплату в сумі 32 000 дол. США (курс НБУ – 7,99 грн./дол.).

Задача 10

Необхідно визначити:

- дату виникнення податкового зобов'язання (ст.187.8 та 187.11) та базу оподаткування (ст.190);
- необхідність виписки податкової накладної (ст. 208);
- суму ПДВ, яка підлягає сплаті при імпортуванні обладнання та послуг монтажу;
- суму податкового кредиту з ПДВ. Вказати, в якому періоді та в яких випадках виникне право на податковий кредит.

Підприємство - резидент України в лютому поточного року імпортувало із Росії партію обладнання. За умовами договору поставка обладнання здійснювалась на умовах попередньої сплати вартості контракту.

Контрактна вартість обладнання становила 200,0 тис. євро, митна вартість – 203,4 тис. євро (вартість доставки автомобільним транспортом – 30,0 тис. грн. (у тому числі 15 тис.грн. – оплата руху транспорту територією України, у т.ч. ПДВ у сумі 3,0 тис.грн., послуги митного брокера - 4,2 тис.грн. з ПДВ).

Послуги нерезидента (вартість монтажних робіт в Україні) складають 15,0 тис. євро. Оплата монтажних послуг відповідно до договору здійснюється після їх виконання згідно з актом наданих послуг. Послуги виконані в лютому місяці, підписаний акт прийому-передачі виконаних послуг від 25.02. Кошти за монтаж обладнання перераховані у березні.

Валютний курс НБУ становив:

- на дату передоплати вартості обладнання - 10,490 грн./євро;
- на дату надання рахунку за виконані послуги – 10,490 грн./євро;
- на дату оформлення акта виконаних послуг – 10,5 грн./євро;
- на дату оплати виконаних послуг – 10,5137 грн./євро.

Задача 11

Визначити суму податкового зобов'язання та дату його виникнення та вказати, на яку дату виникне право на податковий кредит та визначити суму податкового кредиту (ст. 197.1.3 а), 197.1.27, 197.4 ПКУ та Постанова КМУ 867).

Підприємством «Фармсервіс» імпортовано лікарські засоби, дозволені для застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, митною вартістю 40 000 дол. США, у т.ч. апарати для вимірювання артеріального тиску – 2800 дол., шприци – 2920 дол., окуляри сонцезахисні – 1600 дол., окуляри та лінзи скляні для окулярів, що коригують зір – 736 дол., креми, лосьйони, ін. засоби догляду – 4000 дол. США.

Валютний курс НБУ на дату подання ВМД до митного оформлення складав 7,99 грн./1 дол. США.

Задача 12

Визначити суму митних платежів (мита та ПДВ) (ст. 206 ПКУ, ст. 106 МКУ, Конвенція).

Резидентом України ввезено продукцію (живі тварини з метою переробки для потреб медицини) та поміщено у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами відповідно до положень Додатка D до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік) на суму – 30 тис. євро. Заявлений строк перебування на митній території України – 3 місяці.

Валютний курс НБУ на дату поміщення їх у митний режим тимчасового ввезення - 10,5 грн./євро.

Тема 6. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Питання для обговорення

1. Платники і ставки податку на прибуток.
2. Об'єкти оподаткування. Доходи і витрати, їх склад та порядок визнання.
3. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування.
4. Витрати, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку.
5. Особливості визнання витрат подвійного призначення.
6. Порядок нарахування амортизації основних засобів та нематеріальних активів.
7. Визначення вартості об'єктів амортизації.
8. Порядок визначення податку на прибуток, звітність та терміни сплати. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування.
9. Звільнення від оподаткування. Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції, страховика, неприбуткових установ та організацій, нерезидентів.
10. Особливості визначення складу витрат в разі сплати процентів за борговими зобов'язаннями. Оподаткування операцій особливого виду (з цінними паперами, з іноземною валютою, з пов'язаними особами, дивідендів).
11. Безнадійна та сумнівна заборгованість.

Навчальні завдання

Приклади розв'язування задач

Приклад 6.1

Необхідно визначити суму доходів та суму витрат (окремо за групами витрат); визначити суму прибутку та податок на прибуток за звітний період.

1. Відвантажено товарну продукцію на суму 360 000 грн.
2. Списано собівартість реалізованих товарів – 223 000 грн.
3. Закуплено сировину для виробничого призначення на суму 108 000 грн. (з ПДВ).

4. Оплачено вартість державних платних послуг (придбання спеціального дозволу) - 2 200 грн.

5. Отримано емісійний дохід — 24 000 грн.

6. Сплачено податок на додану вартість за квітень — 4 000 грн.

7. Придбано основні засоби виробничого призначення (з ПДВ) — 60 000 грн.

8. Отримана попередня оплата від покупця «С» за готову продукцію на суму 260 000 грн.

9. Здійснено благодійні перерахування музею для використання на цільові потреби — 10 000 грн.

Довідково.

Оподатковуваний прибуток минулого звітного року складає 60 000 грн.

Розв'язання задачі доцільно навести у табличному вигляді (табл. 5.1).

Таблиця 6.1 - Визначення суми доходів та витрат, що враховуються при визначенні прибутку за результатами звітного кварталу

Зміст операції	Доходи	Витрати
1. Відвантажено товарну продукцію на суму 360000 грн. Виникає дохід за мінусом ПДВ за датою переходу права власності на товар (360000 – 60000) – 300000 грн. Група доходів – дохід від операційної діяльності	300 000 п.137.1 ст.137 ПКУ + п.136.1.2 ст.136 + п.135.4	
2. Списано собівартість реалізованих товарів – 223 000 грн. *Визначаються витратами того періоду, в якому визнано доходи від реалізації		223 000 п.138.4 ст.138 ПКУ
3. Закуплено сировину для виробничого призначення на суму 108 000 грн. (з ПДВ) Витрати не виникають, так як витрати, що формують собівартість реалізованої продукції, визнаються витратами того періоду, в якому визнано доходи від реалізації		- п.138.4 ст.138 ПКУ + п.138.8
4. Оплачено вартість державних платних послуг (придбання дозволу) -		2 200 п.138.10.6

2200 грн. Відносяться до складу інших витрат звичайної діяльності		ст.138 ПКУ
5. Отримано емісійний дохід — 24 000 грн. Не визнається доходом	- п.136.1.10 ст.136	
6. Сплачено податок на додану вартість за квітень — 4 000 грн.		- п.в)138.10.4+13 9.1.6
7. Придбано основні засоби виробничого призначення (з ПДВ) — 60 000 грн. витрати підлягають амортизації		- п.139.1.5 ст.139 ПКУ
8. Отримана попередня оплата від покупця «С» за готову продукцію на суму 260 000 грн. не враховується при визначенні доходу		- п.136.1.1 ст.136
9. Здійснено благодійні перерахування музею для використання на цільові потреби — 10 000 грн. Відносяться до складу інших витрат звичайної діяльності (не більше 10% оподаткованого прибутку минулого року)		6 000 (60 тис.грн. х 10%) П.138.10.6 ст.138 ПКУ
Разом	300 000	231 200

Прибуток звітного періоду визначається за формулою 5.1.

$$\text{Пр} = \text{Дзп} - \text{Срт} - \text{ІВ}, \quad (5.1)$$

де Пр – прибуток звітного періоду, Дзв – сума доходів звітного періоду, Срт – собівартість реалізованих товарів, робіт, послуг, ІВ – сума інших витрат періоду.

1. Визначимо суму прибутку за формулою 5.1:

$$\text{Пр} = 300\,000 - 223\,000 - 8\,200 = 68\,800 \text{ грн.}$$

2. Визначимо суму податку на прибуток:

$$\text{П} = 68\,800 \times 19\% = 13\,072 \text{ грн. (ставка податку на прибуток з 01.01.2013 р. – 19\%).}$$

Задача 1

Необхідно визначити суму доходів та суму витрат (окремо за групами витрат); визначити суму прибутку та податок на прибуток за звітний період.

Варіант 1

1. Реалізовано товарну продукцію на суму 186 000 грн.
2. Отримано орендну плату за виробничу ділянку, що надана у оперативну оренду — 900 грн.
3. Списано собівартість реалізованих товарів — 123 000 грн.
4. Витрати на службові відрядження — 900 грн., у т.ч. Пдв — 70 грн.
5. Отримано дивіденди від резидента — 20 000 грн.
6. Перераховано до бюджету податок з доходів фізичних осіб 214 грн.; до фондів соцстрахування — 6 510 грн.; ПДВ за результатами попереднього періоду — 904 грн., податок на прибуток — 386 грн.
7. Нараховано заробітну плату адмінперсоналу (з нарахуваннями до фондів соціального страхування) — 24 600 грн.
8. Придбано основні фонди виробничого призначення (з ПДВ) — 120 000 грн.
9. Списані витрати на проведення ремонту основних засобів на суму 24 000 грн. Раніше операції з поліпшення не здійснювались.

Довідково.

На початок поточного року сукупна балансова вартість основних засобів склала 200 000 грн. Сплачено авансових платежів — 28 тис. грн.

Варіант 2

1. Сума витрат на утримання апарату управління — 24 000 грн. (у т.ч. ПДВ 2 000 грн.).
2. Реалізовано товарів на загальну суму 552 000 грн.
3. Списано собівартість реалізованої продукції — 355 000 грн.
4. Отримано доходи від підсобного господарства на загальну суму — 19800 грн.
5. Сума штрафів, неустойки та пені, отриманих за рішенням сторін договору, — 1200 грн.
6. Оприбутковано сировину і матеріали для виготовлення продукції на суму 50 000 грн. від постачальника «А».

7. Нарахована амортизація основних засобів загальногосподарського використання+витрати на їх утримання – 4100 грн.

8. Нарахована заробітна плата апарату управління (з нарахуваннями) – 36 000 грн.

9. Здійснено благодійні перерахування організації освіти для використання на цільові потреби — 6 500 грн.

Довідково. Сплачено авансових платежів – 4,5 тис. грн.

Оподатковуваний прибуток минулого звітного року складає 45 000 грн.

Варіант 3

1. Отримано передоплату від покупця «А» за готову продукцію 60 000 грн.

2. Відвантажено покупцю «А» готову продукцію на суму 240 000 грн.

3. Списана собівартість реалізованої продукції, послуг – 154 000 грн.

4. Нараховано заробітну плату виробничим працівникам - 30 000 грн.

5. Здійснено обов'язкові нарахування на заробітну плату працівників — 11 000 грн.

6. Сплачено за сировину, матеріали ТОВ «Д» - 36 000 грн.

7. Здійснено витрати на рекламу – 2 400 грн. (з ПДВ).

8. Адміністративні та інші витрати на збут – 42 000 грн., у т.ч. ПДВ – 4 000 грн.

9. Власними силами виконано ремонт основних засобів на суму 12 400 грн. Раніше операції з поліпшення не здійснювались.

Довідково. Сплачено авансових платежів – 8 тис. грн.

На початок поточного року сукупна балансова вартість основних засобів склала 120 000 грн.

Задача 2

Визначити суму податку на прибуток та ПДВ, які необхідно перерахувати до бюджету.

Варіант 1

1. Отримані на поточний рахунок кошти за товари, які ще не відвантажено, у т.ч. ПДВ - 36 000,0 грн.

2. При завершенні довгострокового договору здійснено коригування фактично отриманого доходу, нарахованого в попередні періоди. У попередніх податкових періодах до доходу включено 1200 000 грн. Фактично отриманий дохід склав 1 048 360 грн. - 7 300,0 грн.

3. За наслідками перерахунку на 31.12.20xx р. виявлена позитивна курсова різниця за валютними цінностями - 1 250,0 грн.

4. Нарахована заробітна плата працівникам адміністративно-управлінського персоналу - 3 800,0грн. Здійснені нарахування до пенсійного фонду - 1400,0 грн.

5. Безкоштовно передані виробничі основні засоби, первісна вартість яких 24 000 грн., сума накопиченої амортизації – 17 000 грн.

6. Нарахована амортизація виробничих основних засобів - 4 230,0 грн.

7. Придбані підприємством акції для перепродажу - 3 500,0. У цьому ж звітному періоді пакет акцій продано на суму 5 000 грн.

8. Отримана безповоротна фінансова допомога - 50 000,0 грн.

9. Отримані на поточний рахунок дивіденди від резидента - 780,0 грн.

Варіант 2

1. Нараховані відсотки за борговими зобов'язаннями платника податку - 7 300,0 грн.

2. Придбана науково-технічна література - 3 200,0 грн.

3. Отримані паливно-мастильні матеріали від постачальника, оплата здійснена не була - 800,0 грн.

4. Відвантажені згідно з товарно-супровідними документами товари, які були оплачені в I кварталі 20xx р., у т.ч. ПДВ - 2800,0 грн.

5. За рішенням господарського суду отримані штрафи за невчасну оплату вартості товарів - 3 150,0 грн.

6. Нарахована заробітна плата працівникам апарату управління підприємства - 3200,0 грн. Здійснені нарахування страхових внесків до пенсійного фонду - 1 100 грн.

7. Оприбутковані матеріали від ліквідації основних засобів - 460,0 грн.

8. Відвантажені товари покупцям, оплата за які не здійснена - 24000,0 грн. з ПДВ.

9. Отримано відшкодування страхової суми за раніше завдані підприємству збитки - 850,0 грн.

Задача 3

Визначити суму податку на прибуток від патентної діяльності за 1 квартал поточного року, що підлягає сплаті до бюджету, якщо відомо:

- доходи 1 квартал поточного року – 100 тис. грн.;
- витрати 1 квартал поточного року – 30 тис. грн.;
- збитки минулого періоду, які отримані за минулий рік – 20 тис. грн.;
- придбано патент на продаж товарів – 2 тис. грн.

Задача 4

Визначити, які доходи такої неприбуткової організації звільняються від оподаткування, а які підлягають оподаткуванню на загальних підставах.

Варіант 1

Спілка майстрів народного мистецтва України — добровільна громадська самоврядована творча організація. Спілка має статус юридичної особи і зареєстрована як неприбуткова організація відповідно до абзацу «б» підпункту 157.1 статті 157 ПКУ.

Спілка майстрів народного мистецтва України за I півріччя 20xx року отримала доходи:

- членські внески;
- банківські проценти;
- бюджетне фінансування;
- доходи від видавничої та лекційної діяльності;
- виробництво та продаж народних виробів мистецтв.

Варіант 2

Гаражний кооператив «Південний», створений на підставі Закону України «Про об'єднання громадян», є добровільним громадським об'єднанням, організується для зберігання транспортних засобів, що знаходяться у приватній власності громадян, зареєстрований в органах державної влади. Гаражний кооператив має статус юридичної особи та зареєстрований як неприбуткова організація відповідно до абзацу «г» підпункту 157.1 статті 157 ПКУ.

Статут приймається Загальними зборами громадян, які мають транспортні засоби і бажають своїми коштами спорудити стоянку (гараж).

Гаражний кооператив «Південний» за поточний рік отримав доходи:

- членські внески — основна діяльність;
- надання послуг (ремонт машин не членів кооперативу).

В якому розмірі ГК повинен сплатити податок?

Тема 7. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Питання для обговорення

1. Платники, об'єкт та база оподаткування ПДФО.
2. Доходи, що не включаються до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.
3. Доходи, що включаються до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.
4. Податкові соціальні пільги та податкова знижка.
5. Платники податку, які мають право на отримання податкової соціальної пільги.
6. Умови отримання та термін дії податкової соціальної пільги за категоріями платників.
7. Особи, відповідальні за утримання та нарахування ПДФО. Податкові агенти.
8. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.
9. Звітність за податком на доходи фізичних осіб та терміни сплати ПДФО до бюджету податковими агентами.
10. Ставки податку на доходи фізичних осіб.
11. Оподаткування доходів самозайнятих осіб та незалежної професійної діяльності.
12. Особливості оподаткування окремих видів доходу (заробітної плати, від надання нерухомого майна в оренду, дивідендів, виграшів та призів, благодійної допомоги, доходів нерезидентів, від продажу рухомого та нерухомого майна, від дарування та спадщини).

Навчальні завдання

Приклади розв'язування задач

Приклад 7.1

Необхідно визначити суму утримань до Пенсійного фонду за місяць та розрахувати суму податку на доходи фізичних осіб, що необхідно утримати з робітника за місяць.

За січень працівнику нараховано такі доходи:

- 1) за основним місцем роботи:
 - заробітну плату — 1780 грн.;
 - компенсацію за невикористану відпустку — 607 грн.;
- 2) за неосновним місцем роботи:
 - заробітну плату — 809 грн.

Заява на застосування ПСП надана за неосновним місцем роботи.

Розв'язання

1. Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), що нарахований працівнику за січень, складається з сум нарахованого ПДФО за основним місцем роботи (ПДФО_о) та за неосновним місцем роботи (ПДФО_н).

2. Загальний місячний оподатковуваний дохід робітника за основним місцем роботи складає:

$$\text{ЗМОД} = 1780 + 607 = 2387 \text{ грн.}$$

3. Розраховуємо розмір утримань до Пенсійного фонду (ЄСВ):

$$\text{ПФ} = 2387 \times 3,6\% = 85,93 \text{ грн. (ставка збору 3,6\%)}$$

3. Розраховуємо податок на доходи фізичних осіб за основним місцем роботи за формулою 6.1:

$$\text{ПДФО}_{\text{зп}} = (\text{ЗП} - \text{ЄСВ} - \text{ПСП}) \times \text{С}_{\text{пдфо}}, \quad (6.1)$$

де $\text{ПДФО}_{\text{зп}}$ – сума податку на доходи фізичних осіб з заробітної плати; ЗП - Загальний місячний оподатковуваний дохід у вигляді заробітної плати; ЄСВ – сума утримань до пенсійного фонду; ПСП – податкова соціальна пільга; $\text{С}_{\text{пдфо}}$ – ставка податку.

Оскільки, заява на застосування ПСП надана за неосновним місцем роботи, тому працівник в січні за основним місцем роботи не має права на застосування податкової соціальної пільги.

$$\text{Тому ПДФО}_{\text{о}} = (2387 - 85,93) \times 15\% = 345,16 \text{ грн.}$$

4. Сума заробітної плати, що підлягає оподаткуванню за неосновним місцем роботи, складає 809 грн.

5. Розмір ЄСВ: ПФ = $809 \times 3,6\% = 29,12$ грн.

6. Заява на застосування ПСП надана за неосновним місцем роботи. Сума нарахованої заробітної плати (809 грн.) не перевищує розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень (1610 грн. – у 2013 р.), тому громадянин має право на застосування податкової соціальної пільги. Крім того, працівник не користувався пільгою за основним місцем роботи.

У випадку, якщо платником обране неосновне місце роботи для нарахування податкової соціальної пільги, платник має право на застосування такої пільги.

Податкова соціальна пільга для працівника у 2013 році складає 573,50 грн. (50% прожиткового мінімуму для працездатної особи станом на 1 січня податкового року).

7. Розраховуємо податок на доходи фізичних осіб за неосновним місцем роботи за формулою 6.1:

$$\text{ПДФОн} = (809 - 29,12 - 573,50) \times 15\% = 30,96 \text{ грн.}$$

Висновок: сума утримань в Пенсійний фонд за основним місцем роботи складає 85,93 грн., за неосновним місцем роботи — 29,12 грн.; сума нарахованого податку на доходи фізичних осіб за основним місцем роботи складає 345,16 грн., за неосновним місцем роботи — 30,96 грн.

Приклад 7.2

Необхідно визначити суму утримань до Пенсійного фонду за місяць та розрахувати суму податку на доходи фізичних осіб, що необхідно утримати з робітника за місяць.

Громадянка має посвідчення постраждалої від аварії на ЧАЕС 3 категорії та виховує трьох дітей віком 8,11,16 років. У січні поточного року було отримано матеріальну допомогу у зв'язку з сімейними обставинами в сумі 630,00 грн. та нарахована заробітна плата за основним місцем роботи в сумі 3900 грн.

У лютому громадянці нараховано такі доходи:

1) заробітну плату за основним місцем роботи згідно відомості — 3700,00 грн.;

2) оплату лікарняного листка тимчасової непрацездатності — 290,00 грн.;

3) заробітну плату за роботу за сумісництвом згідно відомості за січень — 1500,00 грн.;

4) добові на відрядження в межах України (в межах норм) — 376,40 грн.

Заява на застосування ПСП надана за основним місцем роботи.

Розв'язання

1. Загальний місячний оподатковуваний дохід робітника за *січень* за основним місцем роботи складає 3900 грн., так як матеріальна допомога у зв'язку з сімейними обставинами є нецільовою, що має разовий характер, тому не оподатковується ПДФО у розмірі, що не перевищує 1610 грн. (у 2013 р.) відповідно до п.170.7.3 ст. 170 ПКУ. Така допомога також не є об'єктом оподаткування ЄСВ відповідно до переліку виплат, на які не нараховується єдиний внесок № 1170.

2. Розраховуємо розмір утримань до Пенсійного фонду (ЄСВ):

$\text{ПФ} = 3900 \times 3,6\% = 140,40 \text{ грн.}$

3. Визначаємо наявність права на ПСП та розмір податкової соціальної пільги.

Відповідно до п.169.4.1 ст.169 ПКУ, граничний розмір доходу, який дає право на отримання ПСП одному з батьків у випадку, передбачених п.169.1.2 та п. 169.1.3, визначається як добуток загальної граничної суми доходу (1610 грн.) та відповідної кількості дітей.

Оскільки, громадянка має трьох дітей віком до 18 років, тому сума граничного доходу, за якого буде застосовуватися ПСП, складе: 4830 грн. (1610 x 3). Отже, платник має право на пільгу на кожну дитину.

ПСП передбачена на кожну дитину, то загальна ПСП дорівнюватиме 1720,50 грн. (573,50 грн. x 3).

4. Розраховуємо податок на доходи фізичних осіб за *січень* за основним місцем роботи за формулою 6.1.

$\text{ПДФОо} = 3900 - 3,6\% - (575,50 \times 3) \times 15\% = 305,87 \text{ грн.}$

5. Загальний місячний оподатковуваний дохід за лютий за основним місцем роботи складає $3700 + 290 = 3990 \text{ грн.}$

Виплати за листками непрацездатності (оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця та допомога по тимчасовій непрацездатності) з метою оподаткування податком на доходи фізичних осіб прирівнюються до заробітної плати і враховуються при визначенні граничної суми доходу, що дає право на отримання податкової соціальної пільги. Зазначені суми включаються до складу місячного оподаткованого доходу платника

податку й оподатковуються з урахуванням норм п. 164.6 ст. 164 Податкового кодексу.

6. Визначаємо наявність права на ПСП. Сума граничного доходу, за якого буде застосовуватися ПСП, складає: 4830 грн. (1610 x 3), що більше нарахованого доходу (3990).

Отже, платник має право на пільгу на кожну дитину.

7. Розраховуємо розмір утримань до Пенсійного фонду (ЄСВ) окремо за видами доходу, так як ставка ЄСВ по лікарняних складає 2%:

$ПФ = 3700 \times 3,6\% = 133,20$ грн. (ставка збору 3,6%).

$ПФ = 290 \times 2\% = 5,80$ грн. (ставка збору 2,0%).

Всього – 139,00 грн.

8. Розраховуємо податок на доходи фізичних осіб за *лютий* за основним місцем роботи за формулою 6.1.

$ПДФО_о = 3990 - 139 - (575,50 \times 3) \times 15\% = 319,58$ грн.

9. Розраховуємо податок на доходи фізичних осіб за *лютий* за неосновним місцем роботи за формулою 6.1.

У загальному місячному оподатковуваному доході не враховуються добові на відрядження в межах граничних норм (п.165.1.11 ст.165 ПКУ).

Таким чином, сума заробітної плати, що підлягає оподаткуванню за неосновним місцем роботи, складає 1500 грн

Оскільки, заява на застосування ПСП надана за основним місцем роботи, тому за неосновним місцем роботи громадянка не має права на застосування податкової соціальної пільги.

Тому $ПДФО_н = (1500 - 3,6\%) \times 15\% = 216,90$ грн.

Висновок: сума утримань в Пенсійний фонд за основним місцем роботи складає: за січень - 140,40 грн., за лютий – 139 грн.; за неосновним місцем роботи — 54,00 грн.; сума нарахованого податку на доходи фізичних осіб за основним місцем роботи у січні - 305,87 грн., у лютому - 319,58 грн.; за неосновним місцем роботи — 216,90 грн.

Приклад 7.3

Необхідно визначити суму утримань до Пенсійного фонду за місяць та розрахувати суму податку на доходи фізичних осіб, що необхідно утримати за місяць.

Працівникові нарахована заробітна плата за січень 2013 року в сумі 20 000 грн.

Розв'язання

Максимальна величина заробітної плати, на яку нараховується ЄСВ у січні 2013 р. складає 19 499 грн. Тому база для нарахування й утримання ЄСВ складе 19 499 грн.

Оскільки ставка податку при перевищенні доходом десятикратного розміру мінімальної заробітної плати на 1 січня звітного податкового року (11470 грн. – у 2013 р.) становить 17% суми перевищення, а менше вказаної суми – 15%, та у зв'язку з встановленим розміром максимальної величини бази ЄСВ, з метою оподаткування ПДФО, дохід необхідно визначити базу оподаткування та ставки ПДФО:

- ЄСВ оподатковується дохід в сумі 19499 грн.;
- 11470 грн. – оподатковується ПДФО за ставкою 15%;
- решта - оподатковується ПДФО за ставкою 17%;

При визначенні максимальної величини виплати враховуються в такій послідовності:

- 1) заробітна плата, у тому числі в натуральній формі;
- 2) виплати фізособам по цивільно-правових договорах про виконання робіт (послуг);
- 3) допомога з тимчасової непрацездатності.

Розмір ЄСВ застосовується до кожного виду виплат окремо.

При нарахуванні ЄСВ на виплати, період яких більше одного місяця (відпускні, лікарняні), максимальна величина застосовується окремо за щомісяця.

Розраховуємо податок на доходи фізичних осіб за січень за формулою 6.1.

Сума ЄСВ з доходу 19499 грн.: $19499 \times 3,6\% = 701,96$ грн.

База оподаткування всього: $20000 - 701,96 = 19298,04$ грн.

ПДФО з доходу 11470 грн.: $11470 \times 15\% = 1720,50$ грн.;

Сума доходу, що оподатковується за ставкою 17%: $7828,04$ грн. ($19298,04$ грн. - 11470 грн.);

ПДФО з доходу $7828,04$ грн.: $7828,04 \text{ грн.} \times 17\% = 1330,77$ грн.

Загальна сума ПДФО: $1720,50 \text{ грн.} + 1330,77 \text{ грн.} = 3051,27$ грн.

Висновок: сума утримань до Пенсійного фонду – $701,96$ грн., сума ПДФО - $3051,27$ грн.

Приклад 7.4

Працівнику у грудні 2012 р. виплачено добові 300 грн. за один день відрядження в межах України. Визначити, чи будуть такі виплати оподатковуватися ПДФО.

Розв'язання

Відповідно до п.140.1.7 розділу III ПКУ норма добових в межах України визначена в сумі, що не перевищує 0,2 мінімальної заробітної плати для працездатної особи на 1 січня за один календарний день.

Таким чином, до податкових витрат можна включити тільки 214,60 грн. (МЗП на 01.01.12 – 1073 грн.; $0,2 \times 1073 = 214,60$ грн.)

Сума перевищення 85,50 грн. ($300 - 214,60$) оподатковується ПДФО. Сума ПДФО складе 15,09 грн. ($85,50 \times 1,176471 \times 15\%$).

Причому потрібно враховувати, що при нарахуванні (наданні) доходів в негрошовій формі, а також для надміру витрачених коштів на відрядження або під звіт з метою оподаткування ПДФО сума такого доходу чи сума перевищення має збільшуватися на коефіцієнт, передбачений п. 164.5 ст. 164 Податкового кодексу: 1,176471 — якщо застосовується ставка 15%; 1,204819 — для ставки 17% ($K = 100/100 - C_{\text{пдфо}}$).

Висновок: сума ПДФО складає 15,09 грн.

Задача 1

Необхідно визначити суму утримань до Пенсійного фонду за місяць та розрахувати суму податку на доходи фізичних осіб, що необхідно утримати за місяць.

Варіант 1

Громадянка має посвідчення постраждалої від ЧАЕС 1 категорії, є самотньою матір'ю двох дітей у віці до 18 років. Громадянка у березні 2013 року має такі доходи:

- 1) нараховано заробітну плату за основним місцем роботи відповідно до штатного розкладу — 1200,00 грн.;
- 2) нараховано оплату лікарняного листка тимчасової непрацездатності за основним місцем роботи — 120,00 грн.;
- 3) сума державної матеріальної соціальної допомоги — 560,00 грн.;
- 4) нараховано заробітну плату за роботу за сумісництвом відповідно до штатного розкладу — 941,00 грн.;
- 5) отримано виграш у державну лотерею — 180,00 грн.;

Для нарахування податкової соціальної пільги платником обране основне місце роботи.

Варіант 2

Подружжя виховує двох дітей віком до 18 років. Заробітна плата мами за місяць - 2600 грн. Заробітна плата батька за цей же місяць – 2000 грн. Заява на застосування підвищеного граничного доходу для визначення ПСП відповідно до кількості дітей надана мамою за своїм місцем роботи.

Варіант 3

За місяць громадянином отримано доходи:

- за сумісництвом – 920 грн.;
- за місцем основної роботи – 1035 грн.;
- дивіденди у вигляді акцій на суму 412 грн.;
- спадщина в матеріальному вигляді від членів сім'ї першого ступеню споріднення, яка оцінена в грошовому еквіваленті на суму – 30 200 грн.

Для нарахування податкової соціальної пільги платником обране основне місце роботи.

Задача 2

Фізична особа - підприємець на загальній системі оподаткування отримала за 20xx рік оподатковуваний дохід від транспортних перевезень в сумі 800 тис. грн. та сплатила ПДФО. Визначити суму ПДФО за 20xx рік. Яку суму авансових внесків з ПДФО зобов'язаний сплатити підприємець у 20x1 році, та в які терміни?

Задача 3

Визначити суму процентів за іпотечним житловим кредитом, яку платник має право включити до складу податкової знижки за підсумком звітного податкового року.

Громадянин укладає з банком кредитну угоду строком на 10 років. Згідно з договором фізичній особі надається кредит у сумі 180 000 грн. У забезпечення зобов'язань за кредитом у заставу банку передається квартира, площа якої згідно з технічним паспортом становить 87 кв.м.

Сума процентів, фактично сплачена банку протягом поточного року за користування кредитом, склала 15 000 грн.

Що буде підставою для надання громадянину податкової знижки? В які терміни громадянин повинен надати податкову звітність та яку?

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Довгалюк В.І., Ярмоленко Ю.Ю. Податкова система: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 360 с.
2. Маглаперідзе А.С., Храпкіна В.В. Податковий менеджмент: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. — 328 с.
3. Педь І.В. Податкова система: Економіко-правова характеристика податків: Навч. посібник/ І.В.Педь; За ред. Ю.М.Лисенкова.- К.: Знання, 2007.- 191 с. (У526 П24)
4. Сердюк О.М., Заревчацька Т.В. Податкова система (практикум): Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 328 с.
5. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія і практика становлення/ А.М.Соколовська.- К.: Знання-Прес, 2004.- 454 с.- (Вища освіта ХХІ століття) У526 С59
6. Ярема Б.П. Податкова система [Текст]: збірник задач та тести: навч. посібник/ Б.П.Ярема, В.П.Маринець.- 3-тє вид., перероб. і доп.- Львів: Магнолія 2006, 2008.- 271 с.- (Вища освіта в Україні) У526 Я72
7. Податковий кодекс України. Закон України № 2755 – VI. від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>
8. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI, зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Допоміжна

1. Кодекс України «Про адміністративні порушення» від 07.12.1984 р. № 8073-X із змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
2. Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв і тютюнових виробів» від 19.12.1995 р. № 481/95-ВР.
3. Кримінальний кодекс України - Закон України від 05.04.2001 № 2341-III в редакції Закону від 07.03.02р. № 3111 (Відомості

Верховної Ради України, 2001, N 25-26, ст.131). Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80>

4. Закон України «Про Митний тариф України» від 05.04.2001 р. № 2371 в редакції Закону N 2829-VI (2829-17) від 21.12.2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2371-14>

5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

6. Бюджетний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

7. Закон України від 19.05.2011 № 3387-VI Про внесення змін до Податкового кодексу України та про ставки вивізного (експортного) мита на деякі види зернових культур. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3387-17>

8. Указ Президента України № 436/95 від 12.06.1995 «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436/95>

9. Постанова КМУ «Про випуск облігацій внутрішньої державної позики для відшкодування сум податку на додану вартість» від 12.05.2010 р. № 368 із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/368-2010-%D0%BF>

10. Перелік видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджений постановою КМУ від 22.12.2010 р. № 1170. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1170-2010-%D0%BF>

11. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів» від 27 грудня 2010 р. N 1251 (діє з 13.01.11). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1251-2010-n>

12. Постанова КМУ від 27.12.2010 № 1260 Про затвердження Порядку проведення розрахунку суми зменшення акцизного податку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1260-2010-n>

13. Постанова КМУ від 27.12.2010 № 1257 Про затвердження Порядку випуску, обігу та погашення податкових векселів, авальованих банком (податкових розписок), що видаються до отримання з акцизного складу спирту етилового неденатурованого, спирту етилового денатурованого (технічного) та біоетанолу, які використовуються суб'єктами господарювання для виробництва окремих видів продукції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1257-2010-n>

14. Постанова КМУ від 27.12.2010 № 1243 Про затвердження Порядку отримання довідки про сплату податку на доходи фізичних осіб платником податку - резидентом, який виїжджає за кордон на постійне місце проживання, та про відсутність податкових зобов'язань з такого податку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1243-2010-n>

15. Постанова КМУ від 27.12.2010 № 1238 Про затвердження переліку достатніх підстав, які надають податковим органам право на проведення документальної позапланової виїзної перевірки платника податку на додану вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування такого податку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1238-2010-n>

16. Постанова КМУ від 27.12.2010 № 1232 Про затвердження Порядку проведення органами державної податкової служби зустрічних звірок. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1232-2010-n>

17. Про затвердження Порядку надання документів для застосування податкової соціальної пільги. - Постанова КМУ від 29.12.2010 р. № 1227. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1227-2010-%D0%BF>

18. Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних. - Постанова КМУ від 29 грудня 2010 р. N 1246 (діє з 13.01). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1246-2010-%D0%BF>

19. Постанова КМУ від 29.12.2010 № 1253 Про затвердження Методики визначення мінімальної суми орендного платежу за

нерухоме майно фізичних осіб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1253-2010-n>

20. Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів. - Постанова КМУ від 02.02.2011р. N 98. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/98-2011-%D0%BF>

21. Постанова КМУ від 02.02.2011 № 73 Про граничні норми добових витрат для відрядження членів екіпажів суден, інших транспортних засобів та суми, що спрямовуються на їх харчування замість добових витрат. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/73-2011-%D0%BF>

22. Про перелік офшорних зон. – Розпорядження КМУ від 23.02.2011 р. N 143-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80>

23. Про затвердження Порядку використання коштів, вивільнених від оподаткування у зв'язку з наданням відповідно до пунктів 15, 17-19 підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України пільг з податку на прибуток підприємств. - Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2011 року № 299. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/299-2011-%D0%BF>

24. Постанова КМУ від 02.03.2011 № 246 Про затвердження Порядку використання сум податку на додану вартість, сплачених переробними підприємствами до спеціального фонду державного бюджету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/246-2011-%D0%BF>

25. Постанова КМУ від 30.03.2011 № 316 Про затвердження переліку робіт і послуг, що належать до основної діяльності залізничного транспорту, та Порядку перерозподілу надходжень доходу від основної діяльності залізничного транспорту. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/316-2011-%D0%BF>

26. Питання звільнення виробів медичного призначення від оподаткування податком на додану вартість. - Постанова КМУ від 08.08.2011р. № 867. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/867-2011-p>

27. Постанова КМУ від 20.10.2011 № 1068 Про затвердження Порядку випуску, обігу та погашення податкових векселів, авальованих банком, які видаються до отримання або ввезення на митну територію України нафтопродуктів з метою використання як сировини для виробництва у хімічній промисловості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1068-2011>

28. Постанова КМУ від 15.02.2012 № 98 «Питання переходу платників податку на прибуток підприємств, який оподатковується за нульовою ставкою відповідно до пункту 154.6 статті 154 Податкового кодексу України, до подання спрощеної податкової декларації». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/98-2012-%D0%BF>

29. Наказ МФУ від 06.11.2012 № 1147 «Про затвердження Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2007-12>

30. Наказ МФУ від 07.11.2011 N 1394 «Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1369-11>

31. Наказ Міністерства фінансів України від 28.11.2012 № 1236 "Про затвердження Порядку направлення органами державної податкової служби податкових повідомлень-рішень платникам податків"[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2135-12>

32. Наказ Міністерства фінансів України від 17.12.2012 N 1340, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.02.2013 р. за N 201/22/733 «Про затвердження форми Реєстру виданих та отриманих податкових накладних та порядку його ведення». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0201-13>

33. Наказ Державної податкової адміністрації України від 24.12.2010 р. № 1020 «Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь

платників податку, і сум утриманого з них податку». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0046-11>

34. Наказ ДПС України від 24.12.2010 № 1021 Про затвердження форм заявок-розрахунків на виготовлення та придбання марок акцизного податку, звіту про використання марок акцизного податку та журналів для обліку марок акцизного податку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0080-11>

35. Наказ Державної податкової адміністрації України від 24.12.2010 N 1025 «Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи - підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, та Порядку її ведення». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1425-10> - чинний

36. Наказ Міністерства фінансів України від 09.01.2013 N 6 «Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподатковуваного доходу та Порядку ведення обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподатковуваного доходу». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0164-13>

37. Наказ Держмитслужби України, ДПС України від 24.12.2010 № 1535/1027 Про затвердження форми Декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію), Порядку складання та подання декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0078-11>

38. Про затвердження форми Декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання Декларації акцизного податку – наказ ДПА України від 24.12.2010 № 1030, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 січня 2011 р. за № 86/18824. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0086-11> чинний

39. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2012 № 1261, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21 грудня 2012 р. за N 2143/22455 «Про затвердження Порядку розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2143-12>

40. Наказ ДПС України від 31.01.2011 № 56 Про затвердження форми та Порядку складання Податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0192-11> чинний

41. Наказ МФУ від 03.12.2012 № 1263 Про затвердження Порядку обліку покупців, що отримали гарантійну заміну товарів або послуги з гарантійного ремонту (обслуговування). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2158-12>

42. Наказ ДПА України від 29.03.2011 № 167 Про затвердження Порядку визначення сум податків та зборів, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг за операціями, які здійснюються на митній території України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0483-11>

43. Наказ Держмитслужби України від 23.05.2011 № 409 Про затвердження Інструкції про порядок справляння акцизного податку при ввезенні товарів на митну територію України суб'єктами господарської діяльності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-11> чинний

44. Наказ МФУ від 21.09.2011 № 1178 Про затвердження Порядку визначення відповідності платника податку критеріям, які дають право на отримання автоматичного бюджетного відшкодування податку на додану вартість. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1172-11>

45. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства. – Наказ МФУ від 28.09.2011р. N 1213, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 жовтня 2011 р. за N 1215/19953. - Офіційний вісник України від 18.11.2011 - 2011 р., № 87, стор. 93, стаття 3183, код акту 58974/2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1215-11>

46. Наказ МФУ від 28.10.2011 № 1352 Про затвердження форми Податкової декларації про результати спільної діяльності на території України без створення юридичної особи та Порядку ведення обліку результатів спільної діяльності на території України без створення юридичної особи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1290-11>

47. Наказ Міністерства фінансів України 01.11.2011 р. N 1379 «Про затвердження форми податкової накладної та Порядку

заповнення податкової накладної». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1333-11> (діє з 16.12.2011 року)

48. Наказ МФУ від 07.11.2011 № 1394 Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість (Форми № 2-ПДВ, 2-РЖ, 6-РПДВ, 6-РЖ, 2-РС, 6-PPC, 6-РЖС). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1369-11>

49. Наказ МФУ від 07.11.2011 № 1395 Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1532-11>

50. Постанова Правління НБУ № 400 від 15.11.2011 р. «Про затвердження Переліку типових операцій з розрахунково-касового обслуговування, які відповідно до підпункту 196.1.5 пункту 196.1 статті 196 розділу V Податкового кодексу України не є об'єктом оподаткування». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1410-11>

51. Наказ Міністерства фінансів України 25.11.2011 № 1492, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 грудня 2011 р. за № 1490/20228 – «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1490-11>

52. Наказ МФУ від 09.12.2011 № 1588 Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів (Форми N 2-ОПП, 4-ОПП, 4-УРП, 14-ОПП, 12-ОПП, 7-ОПП, 16-ОПП, 11-ОПП, 6-ОПП, 1-ВПП, 2-ВПП, 15-ОПП, 8-ОПП, 24-ОПП, 25-ОПП, 26-ОПП, 27-ОПП, 22-ОПП, 10-ОПП, 28-ОПП, 23-ОПП, 18-ОПП, 19-ОПП, 17-ОПП). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11>

53. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Держкомстату від 13.01.2004 р. № 5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>

54. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджена Постановою правління Пенсійного фонду України 27.09.2010 р. №

21-5. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0994-10>

55. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом МФУ від 17.03.2011 р. № 362. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98>

56. Наказ ДПС України від 21.12.2012 № 1171 "Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо особливостей подання декларацій з податку на прибуток та сплати податку у 2013 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://sts.gov.ua/podatkovye-zakonodavstvo/nakazi/62201.html>